

VJERSKO-PROSVJETNI KADAR ISLAMSKE ZAJEDNICE DANAS

Mr. Muharem OMERDIĆ

Pitanje kadra u Islamskoj zajednici BiH jeste problem koji se nameće i motivira na razmišljanje:

- o onome šta je IZ imala jučer;
- o onome šta ima danas;
- šta će imati sutra i
- šta bi IZ trebala imati uskoro.

Ako želimo imati odgovore na sva ova pitanja onda moramo ozbiljno razmisliti o stvarnom stanju kadra Islamske zajednice: prvo, steći uvid u stanje kakvo ono jeste, kako bi njegova upotrebljivost bila bolja i koji je najbrži put da ovo pitanje u bliskoj budućnosti bude daleko bolje postavljeno a njegovi problemi efikasnije i prikladnije rješavani.

Postavljeni zadatak ove teme je višeznačajan i višestruko motivirajući za analitičare i istraživače. Njezini zaključci bi, svakako, trebali biti respektirani a, Boga mi, u nekim dijelovima zabrinjavajući, posebice ako je riječ o misijskoj upotrebljivosti i neupotrebljivosti kadra ili tromosti njegovog značajnog dijela, budući da je krajnji zadatak Islamske zajednice i njenog vjersko-prosvjetnog kadra da 'vetsko, odnosno misijsko poslanje. Konstatacije radi, o ovome mogu mjerodavno govoriti, da naši odgojno-obrazovni zavodi još Islamskoj zajednici daju službenike, oni iz njih izlaze sa tom svijesću i pretpostavkom da su to što jesu,

čak su takvi i sa mnogih visokoškolskih ustanova iz islamskog svijeta, za što imamo brojne pokazatelje.

O ovim pitanjima i ranije se govorilo, problem se zahvatao ali ne i rješavao, ili se rješavao samo djelimično. Jedan od razloga je, svakako, da su želje jedno a mogućnosti sasvim drugo.

Na ovaj problem gledam kroz njegovu višeslojnost. To, svakako, treba imati na umu. Kandidiram ga za analizu ili ga bar treba imati na umu na ovom kolokviju.

Istraživanje koje sam imao kao zadatak je višeslojno i pretpostavljalo je brojne probleme koji se jesu takvim i pokazali. Brojne činjenice na teorijskom, a naročito u metodološkom smislu otežavale su konkretnu analizu i cjelovitu izvedbu svih kategorija službenika na istu ravan. Ta neujednačenost koja je proizlazila iz prirodnosti materije koja se u istraživanju obrađivala jeste jedan od hendikepa za istraživača ali, istovremeno, nudi i traži nove poticaje za daljnja istraživanja.

Ova tema ima sljedeće poruke:

- materija je toliko tematski slojevita da odaje utisak interdisciplinarnog projekta na kome se trebalo angažirati više istraživača u cilju sveobuhvatnog evidentiranja i sinhronog povezivanja više tretiranih kategorija, a manje kao integralna sinteza;

- potreba faktorske analize svake kategorije posebno i, na temelju toga, dolaženje do sintetičkih rezultata;

- tematska raznolikost tretiranih kategorija uvjetovala je i raznolikost mnoštva činjenica, podataka i zaključaka;

- informacije o svakoj kategoriji službenika Islamske zajednice pojedinačno trebalo bi podvrgnuti posebnim naučnim analizama u smislu stvarnih potreba Islamske zajednice u budućnosti, te ulaženje "ispod kore života" u probleme koji, gledajući strateški, povlače za sobom vrlo značajne događaje;

- informacije o učenicima medresa koje bi otkrile raznolikost problema u slojevima edukacijskih programa i stepenima odgojnih zahtjeva i rezultata;

- informacije o domaćim višim i visokoškolskim ustanovama, broju studenata i kvalitetu njihovog odgoja i obrazovanja, koliko su oni usmjereni u razvoj mladih ljudi prema onome što oni trebaju biti, a shodno tome, posebno, o rezultatima koje pokazuju kada odu na mejdan života;

- informacije o studentima koji dolaze sa inozemnih univerziteta i kvalitetu njihovog obrazovanja te vremenu i mogućnostima adaptacije u uvjetima i okruženju u kome oni rade;

- u ovom istraživanju je upotrijebljeno više metodoloških postupaka da bi se došlo do što poželjnijeg i naučno ujednačenijeg empirijskog materijala o svakoj kategoriji službenika u IZ-i, nivou ili vrsti;

- značajno bi bilo doći do podataka o međusobnoj uvjetovanosti pojedinih kategorija kadra, čime se ovdje nismo bavili;

- još značajnije bi bilo doći do zaključaka kako uspostaviti uvezivanje svih kategorija službenika IZ-e koji djeluju u njezinom jedinstvenom sistemu, te da bi on postao još čvršći i uvezanije djelovao kao jedan moćan organizam u interesu islama i muslimana;

- nesumnjivo tačan podatak nakon uvida u rezultate ovoga istraživanja može se formulisati na sljedeći način:

- potreba za većom pokretljivošću kadra Islamske zajednice;

- potreba za većim utjecajem "centrale" u planiranju i raspoređivanju kadra u ukupnom sistemu IZ-e;

- potreba za planiranijim usmjeravanjem budućeg kadra za školovanje na odgovarajućim školskim ustanovama, njihovim nivoima, strukama i smjerovima;

- potreba za školovanjem jednog broja takvog kadra koji bi mogao odgovarati za različite namjene u radu IZ-e;

- potreba za specijaliziranim kadrom koji bi odgovarao samo jednoj namjeni i da on iz te kategorije ne može izaći bez posebnih uvjeta;

- potreba za stalnim treningom svih kategorija kadra prema strukama i namjeni...

m

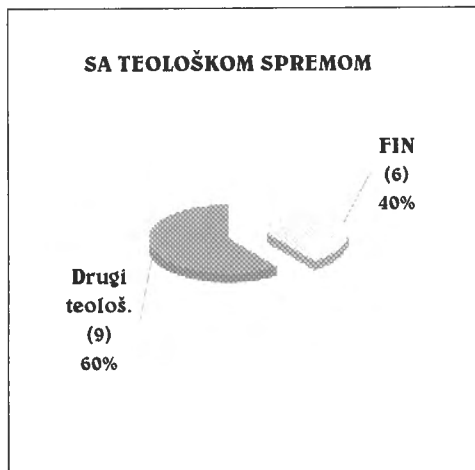
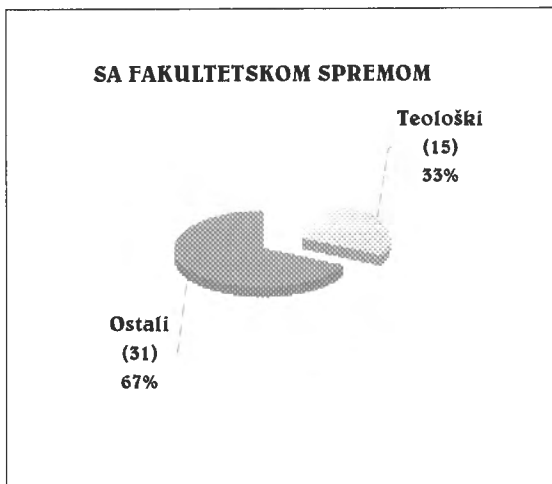
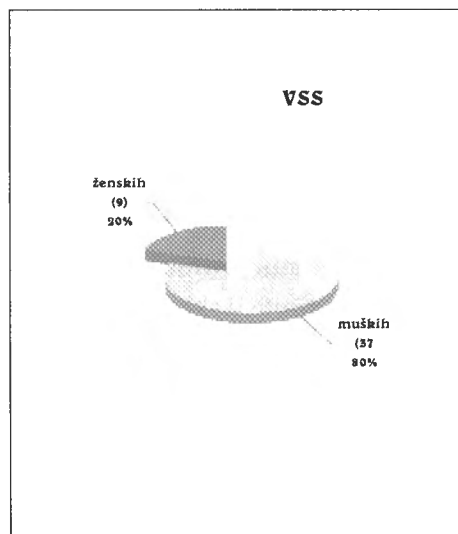
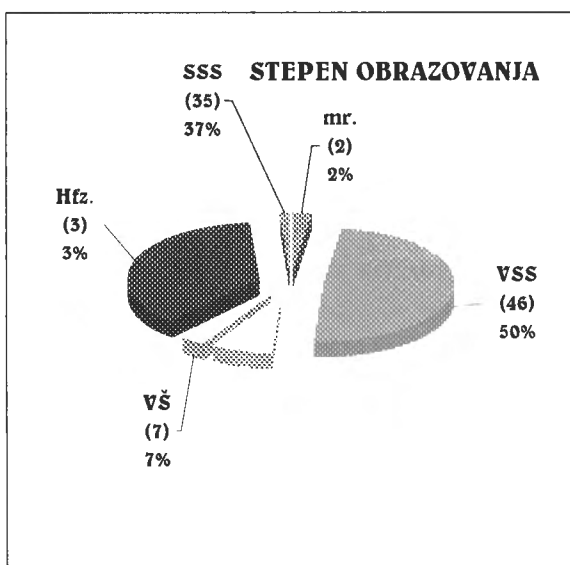
RIJASET ISLAMSKE ZAJEDNICE U BIH

(Kabinet, Sekretarijat, Vakufska direkcija, G.H.Biblioteka, G.H. Vakuf, CIA, MINA)

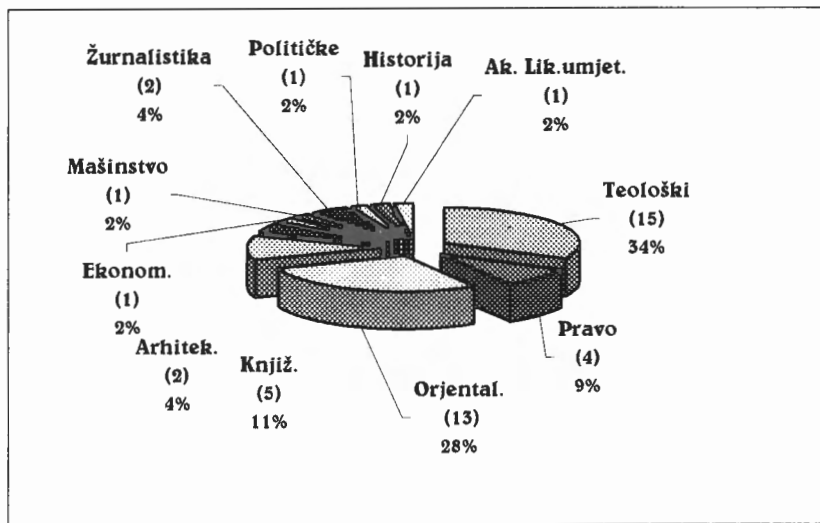
R.br. Nivo obrazovar MUŠKIH ŽENSKIH

1 mr.	2		Teološki	15 FIN	6 Stalni
2 VSS	46	37	9 Ostali	31 Drugi teolo:	9 Honorarni
3 VŠ	7				
4 Hfz.	3				
5 SSS	35				
6 Doktor	1				

Muških	Ženskih	11
MEDRESA	MEDRESA	0
OSTALE	OSTALE	11

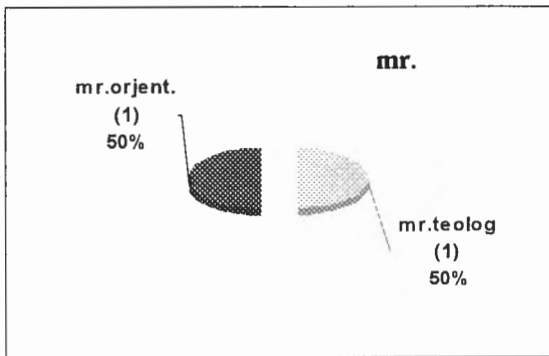


Teološki	15
Pravo	4
Orjental.	13
Knjiž.	5
Arhitek.	2
Ekonom.	1
Mašinstvo	1
Žurnalistika	2
Političke	1
Historija	1
Ak. Lik.umj	1

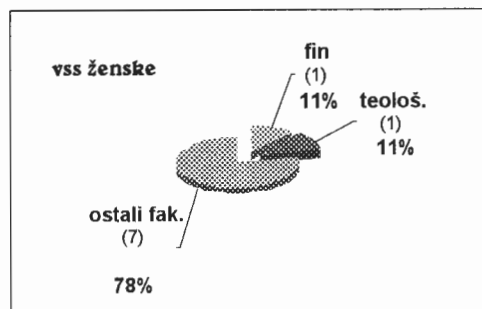


1 teolo.
1 orjent.

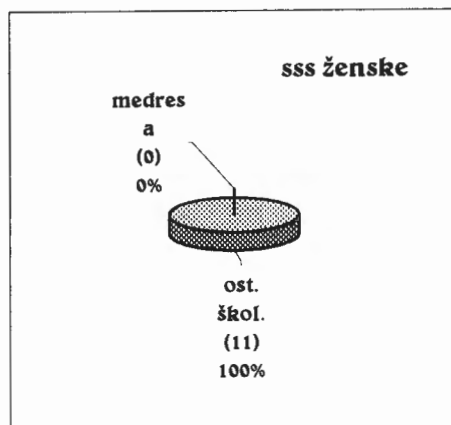
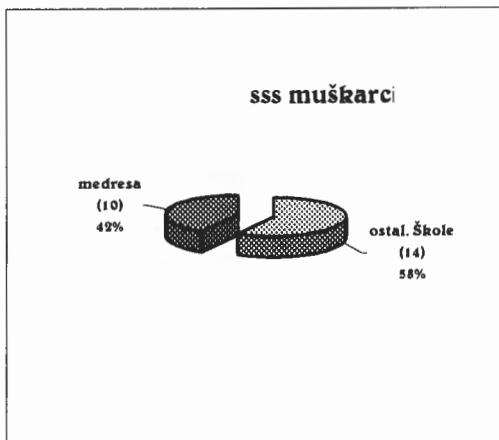
1 FIN
1 Teol.
7 Ostali



ostal. škole 14
medresa 10

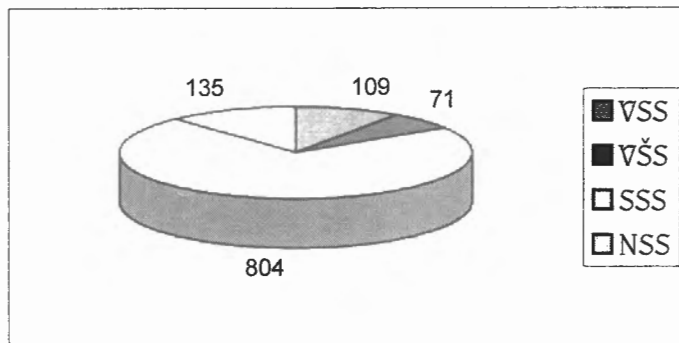


ost. škol.
medresa 0

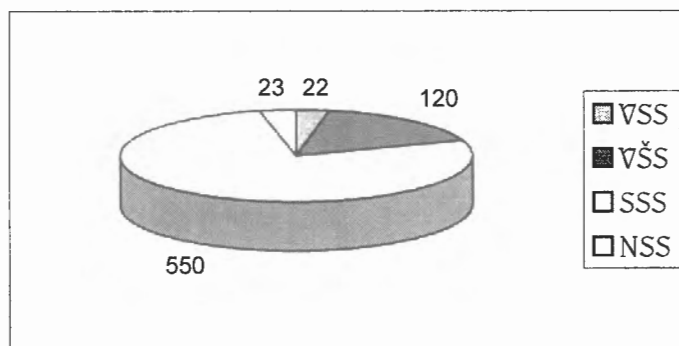


IMAMI, HATIBI, MUALLIMI, MUALLIME I VJEROUČITELJI

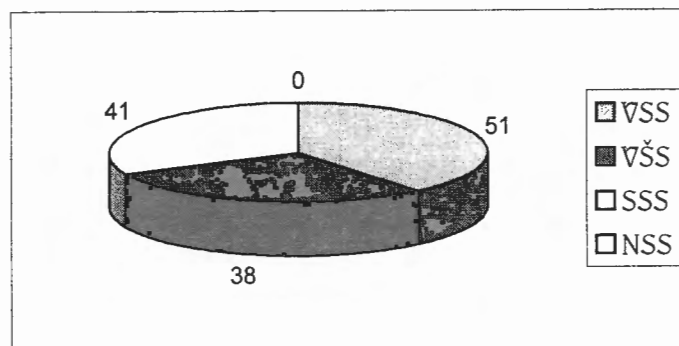
a) Za cijelu IZ-e u BiH



Kvalifikaciona struktura imama, hatiba u muallima u 2000. godini



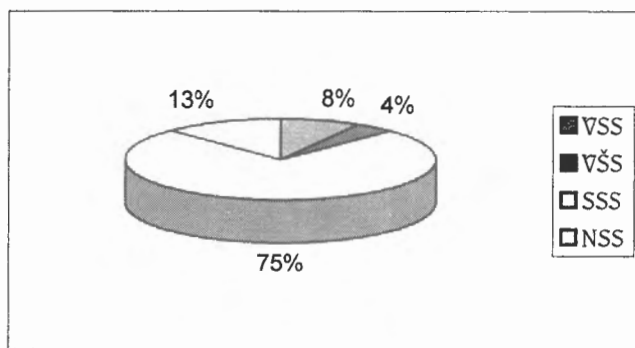
Kvalifikaciona struktura vjeroučitelja u osnovnim školama u 2000. godini



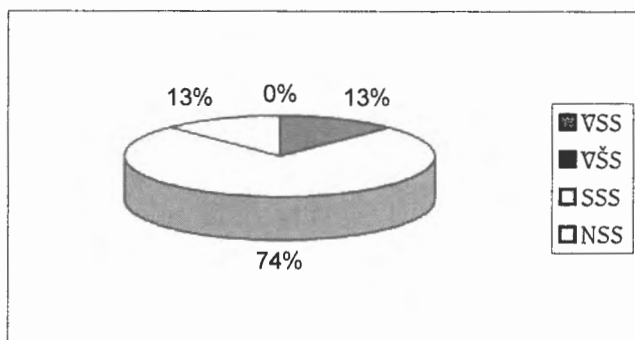
Kvalifikaciona struktura vjeroučitelja u srednjim školama u 2000. godini

b) Po muftilucima

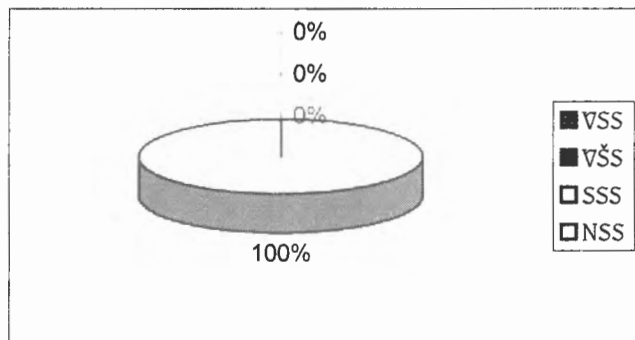
Banjalučki muftiluk



Kvalifikaciona struktura imama, hatiba i muallima u 2000. godini

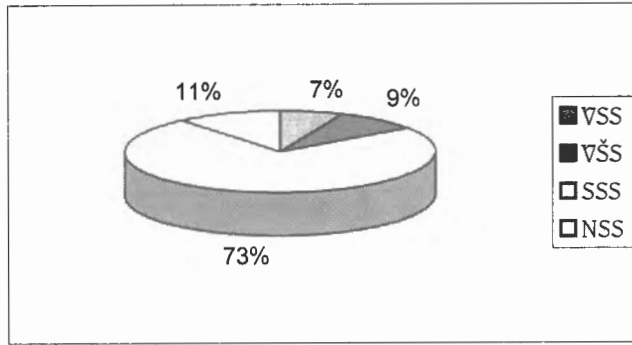


Kvalifikaciona struktura vjeroučitelja u osnovnim školama u 2000. godini

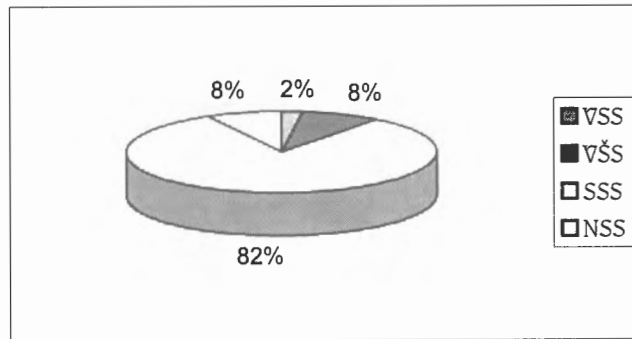


Kvalifikaciona struktura vjeroučitelja u osnovnim školama u 2000. godini

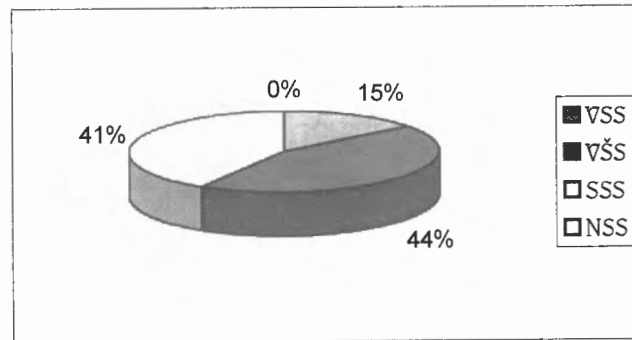
Bihački muftiluk



Kvalifikaciona struktura imama, hatiba u muallima u 2000. godini

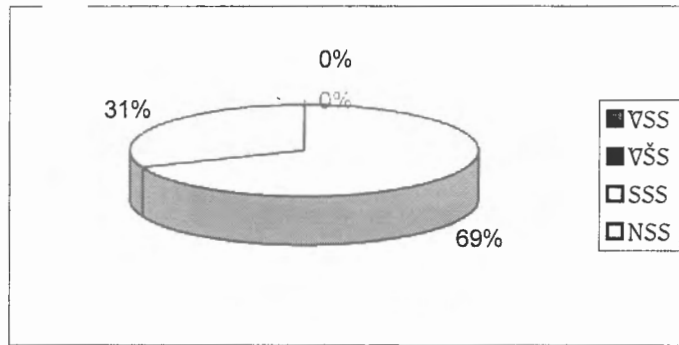


Kvalifikaciona struktura vjeroučitelja u osnovnim školama u 2000. godini

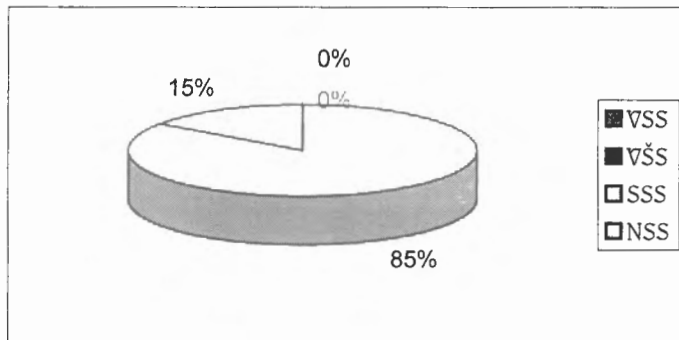


Kvalifikaciona struktura vjeroučitelja u srednjim školama u 2000. godini

Goraždanski muftiluk

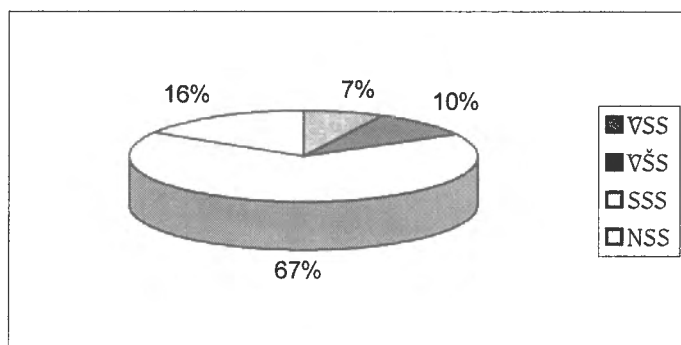


Kvalifikaciona struktura imama, hatiba u muallima u 2000. godini

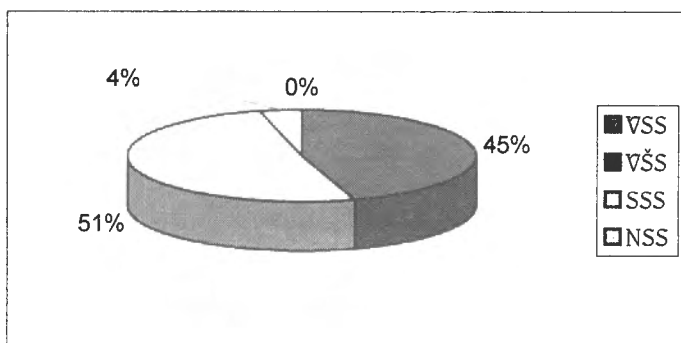


Kvalifikaciona struktura vjeroučitelja u srednjim školama u 2000. godini

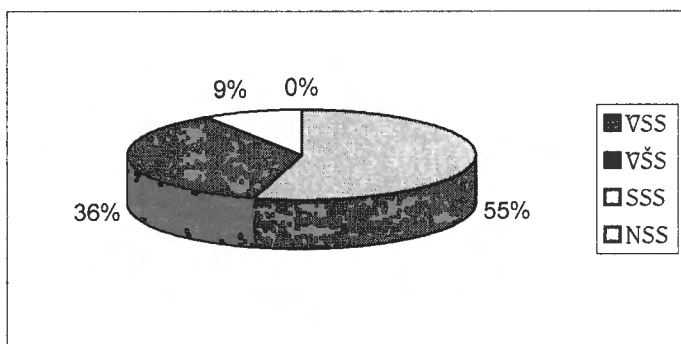
Travnički muftiluk



Kvalifikaciona struktura imama, hatiba u muallima u 2000. godini

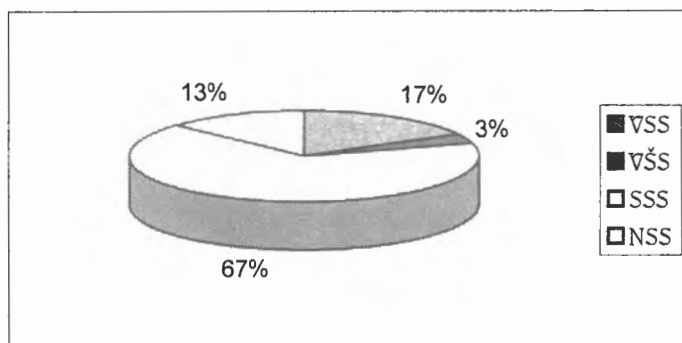


Kvalifikaciona struktura vjeroučitelja u osnovnim školama u 2000. godini

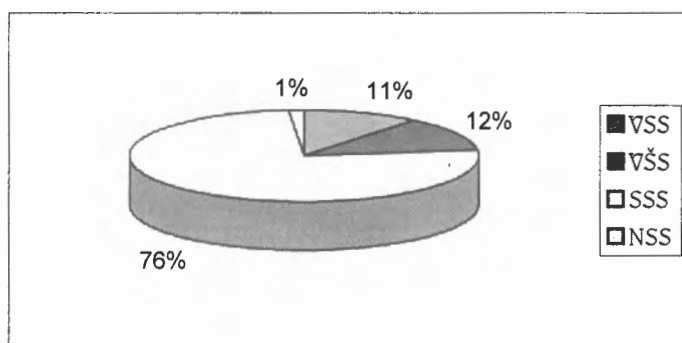


Kvalifikaciona struktura vjeroučitelja u srednjim školama u 2000. godini

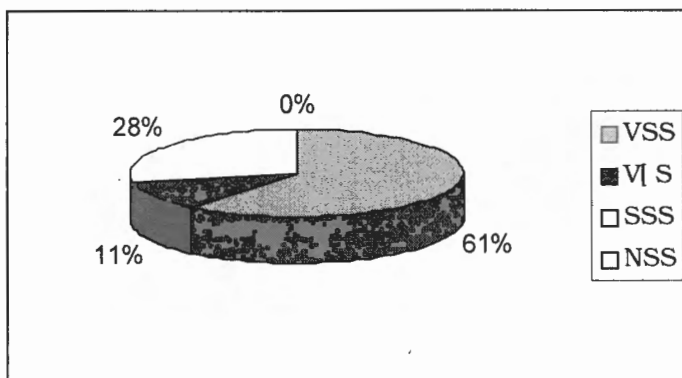
Sarajevski muftiluk



Kvalifikaciona struktura imama, hatiba u muallima u 2000. godini

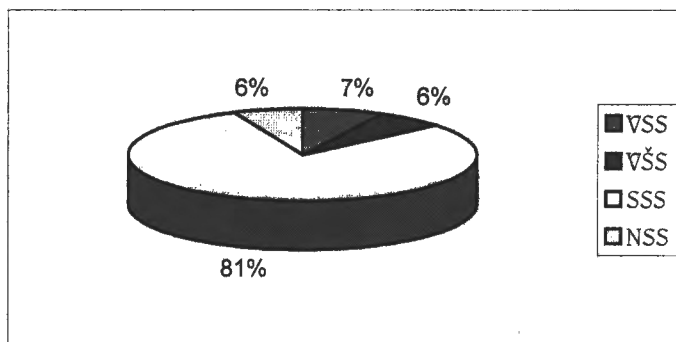


Kvalifikaciona struktura vjeroučitelja u osnovnim školama u 2000. godini

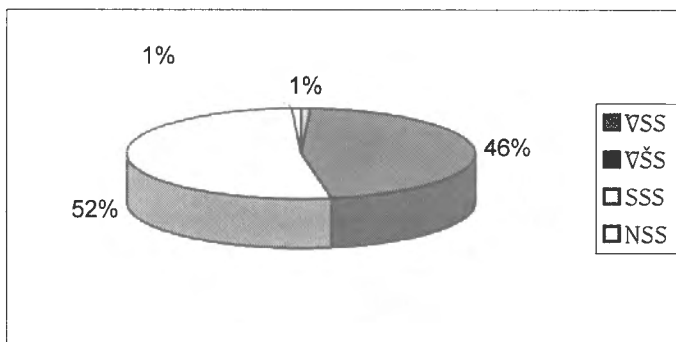


Kvalifikaciona struktura vjeroučitelja u srednjim školama u 2000. godini

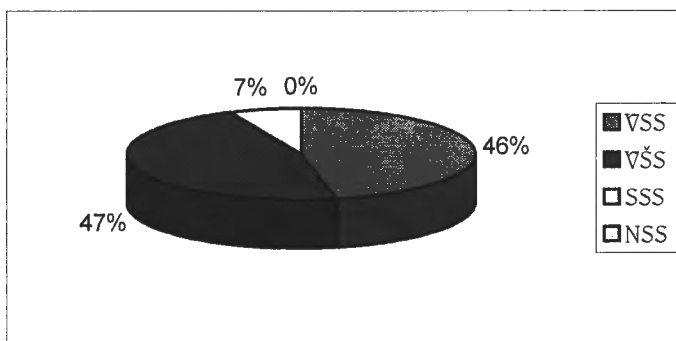
Zenički muftiluk



Kvalifikaciona struktura imama, hatiba u muallima u 2000. godini

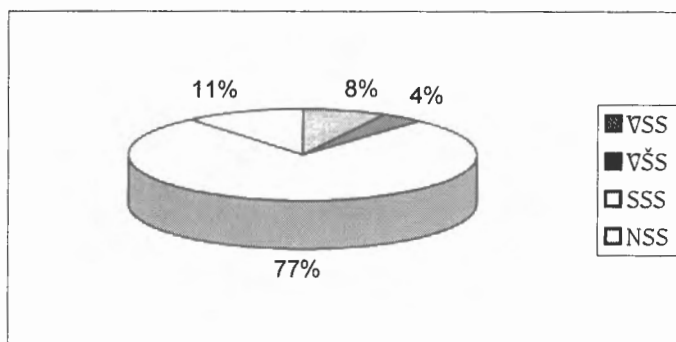


Kvalifikaciona struktura vjeroučitelja u osnovnim školama u 2000. godini

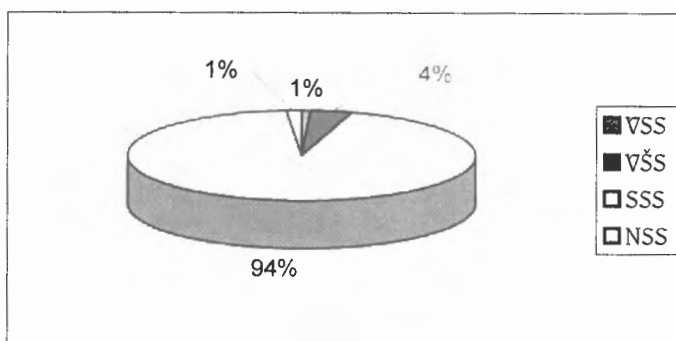


Kvalifikaciona struktura vjeroučitelja u srednjim školama u 2000. godini

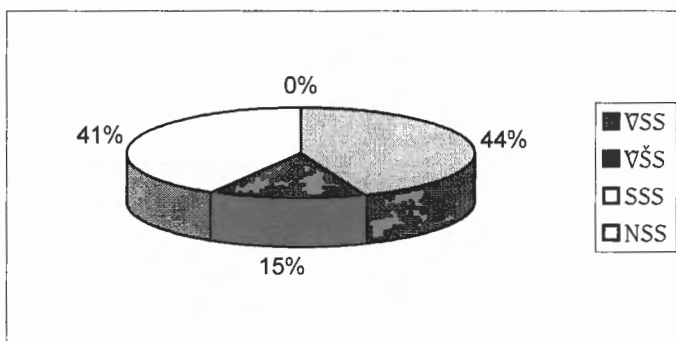
Tuzlanski muftiluk



Kvalifikaciona struktura imama, hatiba u muallima u 2000. godini

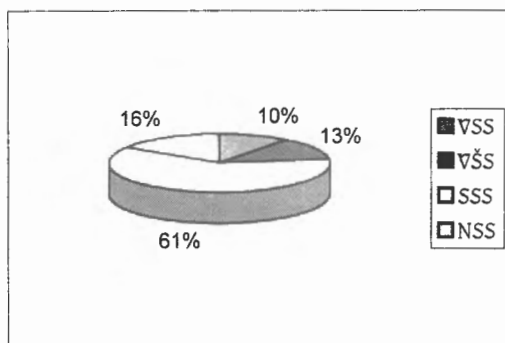


Kvalifikaciona struktura vjeroučitelja u osnovnim školama u 2000. godini

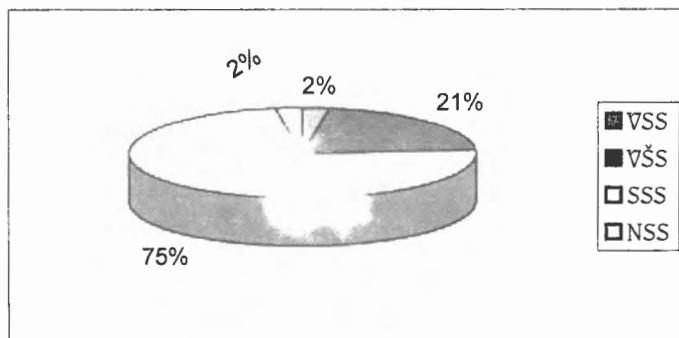


Kvalifikaciona struktura vjeroučitelja u srednjim školama u 2000. godini

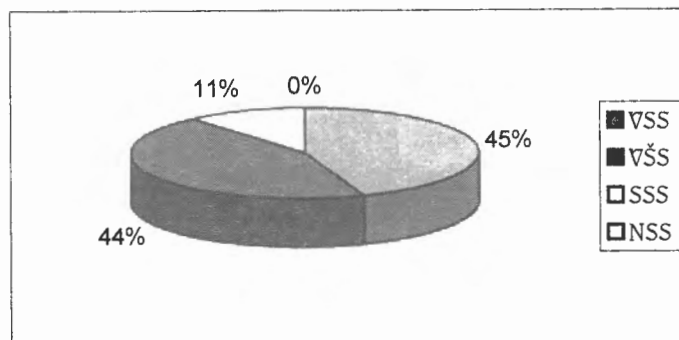
Mostarski muftiluk



Kvalifikaciona struktura imama, hatiba u muallima u 2000. godini



Kvalifikaciona struktura vjeroučitelja u osnovnim školama u 2000. godini



Kvalifikaciona struktura vjeroučitelja u srednjim školama u 2000. godini

Ukupno medžlisa 78
 imaju g. imame 61
 nemaju g. imame 17

Glavni imami 49
 V.D. Gl. imami 12

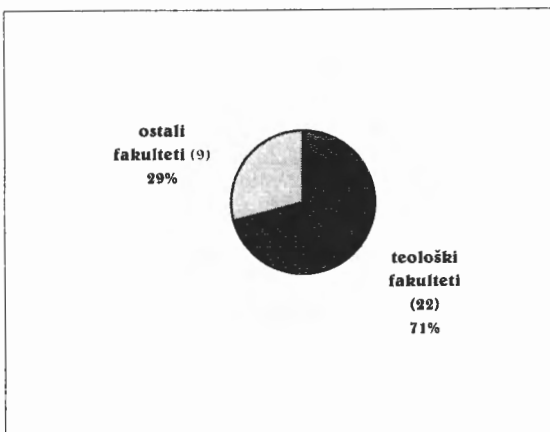
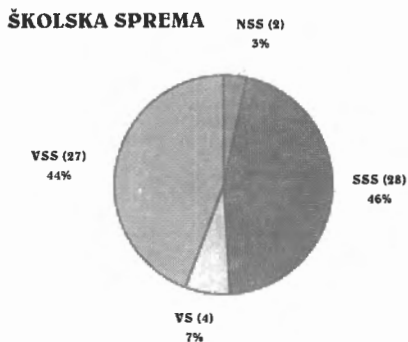
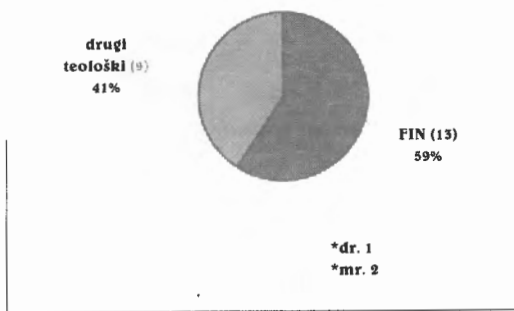
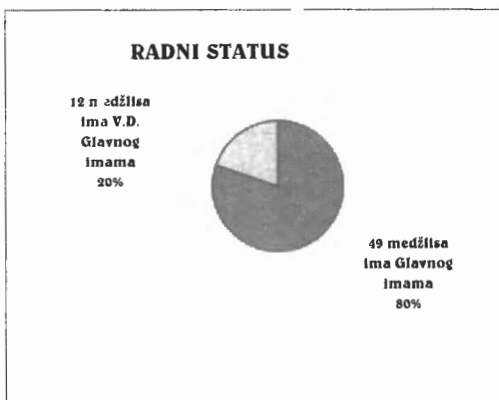
NSS 2
 SSS 28
 VS 4
 VSS 27

FIN 13
 drugi teološki 9

teološki f. 22
 ostali fakulteti 9

doktor 1
 magistar 2

GLAVNI IMAMI



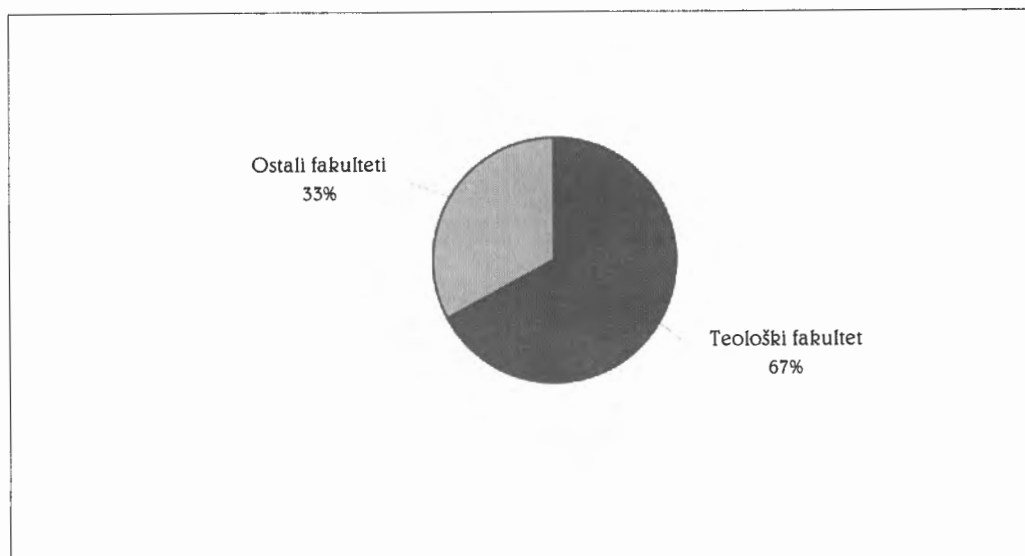
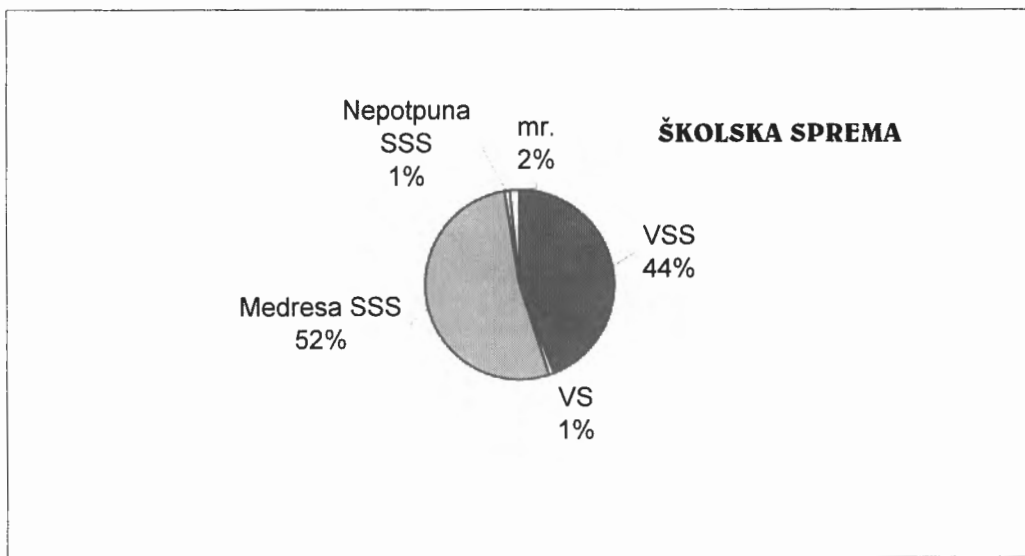
IMAMI U DIJASPORI

Zemlja	Fakultet			Viša	Medresa	Nepotpuna srednja	Broj
	mr.	teol.	drugi				
Australia		5	1		1		7
Austrija		1	2		14		17
Benelux		1	1	1	0	1	4
Danska		0	0		3		3
Finska		0	0		1		1
Francuska		0	0		1		1
Kanada		2	1		1		4
USA		2	4		5		11
Njemačka	1	16	5		28		50
Norveška		1	2		1		4
Švicarska	1	6	1		4		12
V. Britanija		1	0		2		3
Turska		0	0		1		1
	2	35	17	1	62	1	118

IMAMI U DIJASPORI

VSS	52
VS	1
Medresa SSS	62
Nepotpuna SSS	1
mr.	2
Ukupno	118

Teološki fakultet	35
Ostali fakulteti	17



Muftiluci (muftije i sekretari)

R.br.	Medžlis/Muftiluk	Broj zaposl.	VSS	VS	SSS	Teološki
1.	URED MUFTIJE BANJALUČKOG	1	1			1
2.	URED MUFTIJE BIHAČKOG	2	1	1		1
3.	URED MUFTIJE GORAŽDANSKOG	2	1		1	
4.	URED MUFTIJE MOSTARSKOG	2	1	1		2
5.	URED MUFTIJE SANDŽAČKOG	2	2			1
6.	URED MUFTIJE SARAJEVSKOG	2	2			1
7.	URED MUFTIJE TRAVNIČKOG	2	2			2
8.	URED MUFTIJE TUZLANSKOG	2	2			
9.	URED MUFTIJE VOJNOG	2	1		1	
10.	URED MUFTIJE ZENIČKOG	2	1		1	1
11.	URED MUFTIJE LJUBLJANSKOG	1	1			1
12.	URED MUFTIJE ZAGREBAČKOG	2	2			
		22	17	2	3	10

	TEOLOŠKI	FILOLOŠKI	Orajen.	IPA	Druga Viša	MEDRESA
UREDI MUFTIJA	9	1	1	1	1	2

Ukupno medžlisa 78
 imaju g. imame 61
 nemaju g. imame 17

Glavni imami 49
 V.D. Gl. imami 12

NSS 2
 SSS 28
 VS 4
 VSS 27

FIN 13
 drugi teološki 9

teološki f. 22
 ostali fakulteti 9

doktor 1
 magistar 2

GLAVNI IMAMI



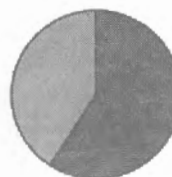
RADNI STATUS

12 n. medžlisa
 ima V.D.
 Glavnog
 imama
 20%



49 medžlisa
 ima Glavnog
 imama
 80%

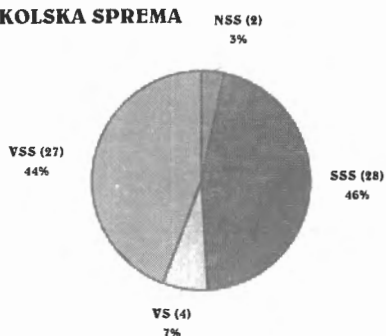
drugi
 teološki (9)
 41%



FIN (13)
 59%

*dr. 1
 *mr. 2

ŠKOLSKA SPREMA



ostali
 fakulteti (9)
 29%



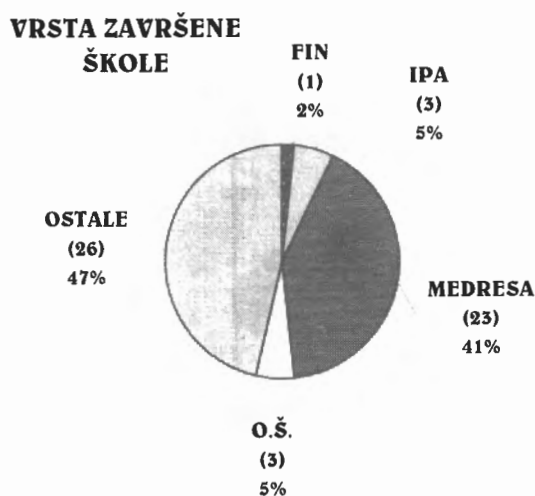
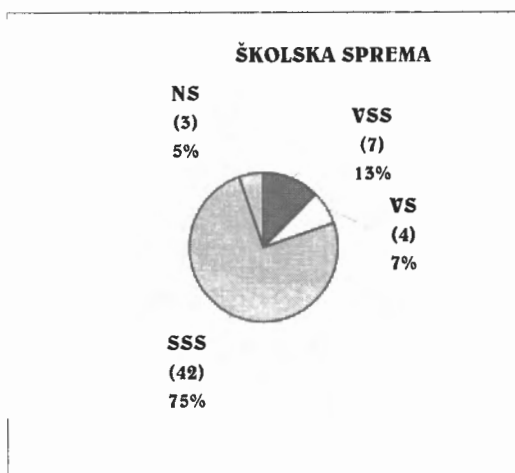
teološki
 fakulteti
 (22)
 71%

IMAMI U DIJASPORI

Zemlja	Fakultet			Viša	Medresa	Nepotpuna srednja	Broj
	mr.	teol.	drugi				
Australia		5	1		1		7
Austrija		1	2		14		17
Benelux		1	1	1	0	1	4
Danska		0	0		3		3
Finska		0	0		1		1
Francuska		0	0		1		1
Kanada		2	1		1		4
USA		2	4		5		11
Njemačka	1	16	5		28		50
Norveška		1	2		1		4
Švicarska	1	6	1		4		12
V. Britanija		1	0		2		3
Turska		0	0		1		1
	2	35	17	1	62	1	118

OFICIRI ZA VJERU U JEDINICAMA I KOMANDAMA VOJSKE FEDERACIJE

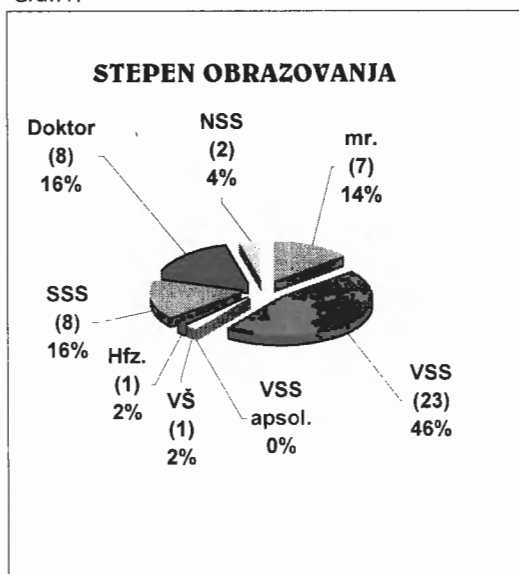
VSS	7
VS	4
SSS	42
NS	3
UKUPNO	56
FIN	1
IPA	3
MEDRESA	23
O.Š.	3
OSTALE	26
popunjeno	56
nepopunj.	11
F. MJESTA	67



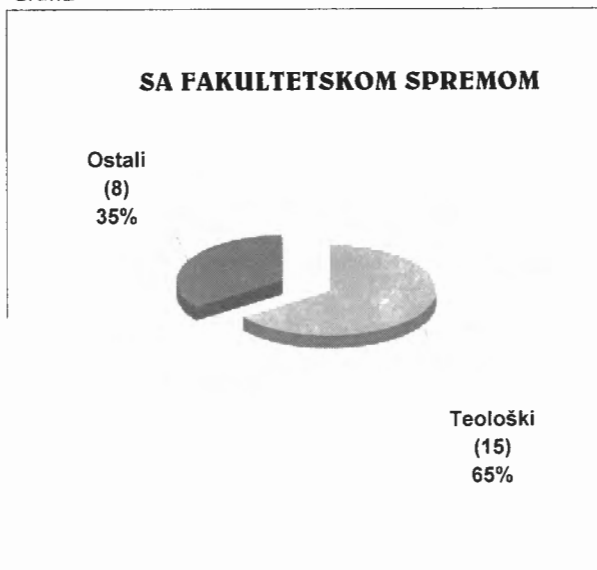
**NASTAVNO I ADMINISTRATIVNO OSOBLJE
FAKULTET ISLAMSKIH NAUKA SARAJEVO**

R.br.	Nivo obrazovanja											
1	mr.	7	Teološki	15	FIN	11	Stalni	31	Profesor	13	Muških	24
2	VSS	23	Ostali	8	Drugi teolo	4	Honorarni	3			Ženskih	10
3	VSS apsol.	0										
4	VŠ	1							Administracija	5		
5	Hfz.	1							Asistent	5		
6	SSS	8							Teh. Osoblje	9		
	Doktor	8										
	NSS	2										

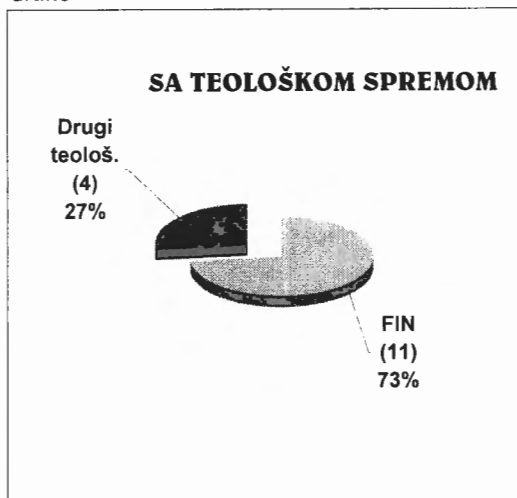
Graf.1.



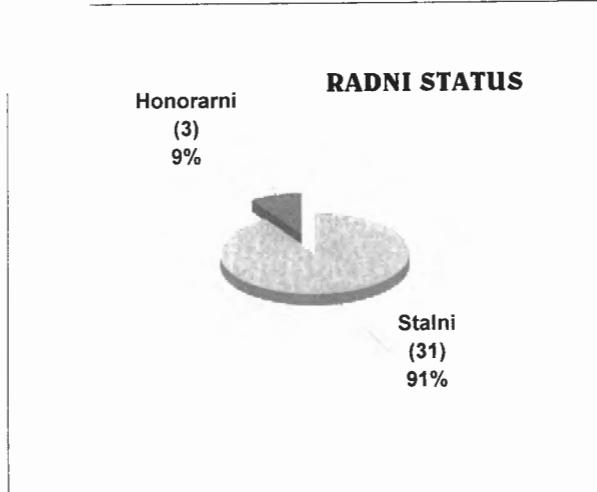
Graf.2



Graf.3

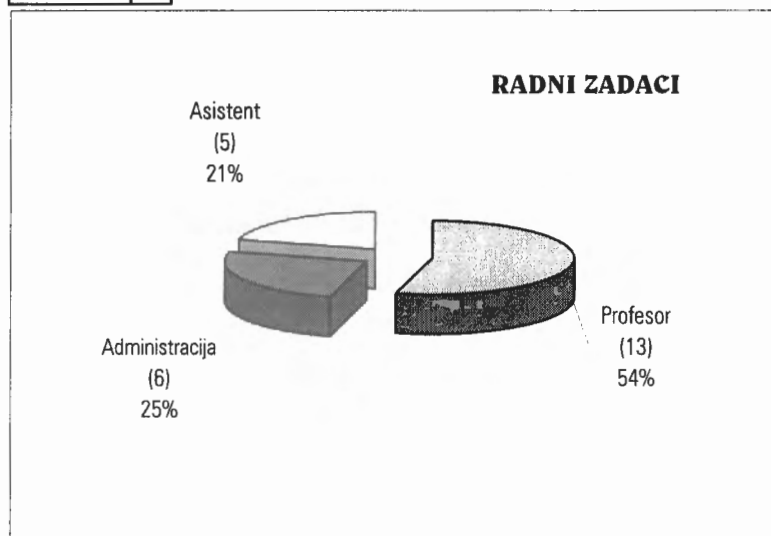


Graf.4



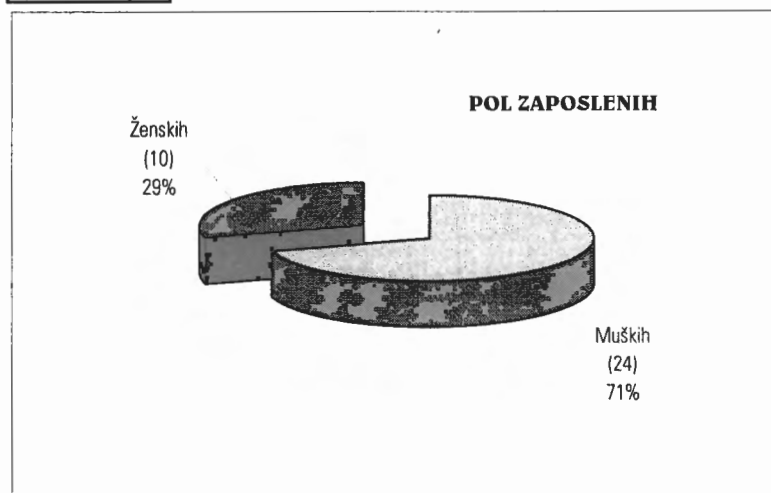
Graf.5.

Profesor	13
Administra	6
Asistent	5



Graf.6.

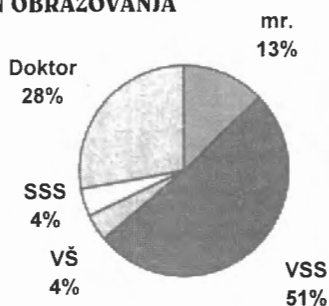
Muških	24
Ženskih	10



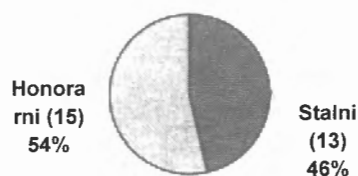
ISLAMSKA PEDAGOŠKA AKADEMIJA ZENICA

R.br.	Nivo obrazovanja											
1	mr.	6	Teološki	0	FIN	0	Stalni	13	Profesor	25	Muških	19
2	VSS	24	Ostali	0	Drugi teolo	0	Honorarni	15	Administr	3	Ženskih	9
4	VŠ	2										
6	SSS	2										
7	Doktor	13										
	Ukupno	28										

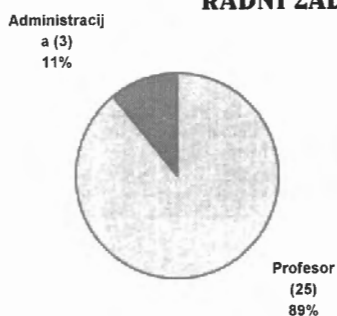
STEPEN OBRAZOVANJA



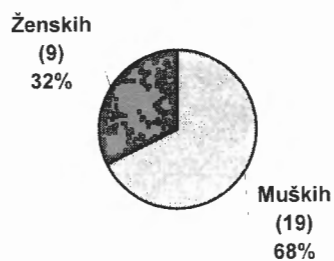
RADNI STATUS



RADNI ZADACI



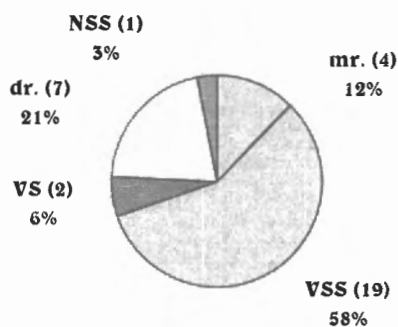
POL ZAPOSLENIH



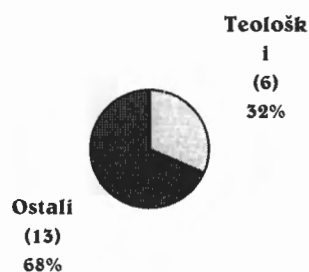
ISLAMSKA PEDAGOŠKA AKADEMIJA BIHAĆ

R.br.	Nivo obrazovanja											
1	mr.	4	Teološki	6	FIN	2	Stalni	3	Profesor	19	Muških	18
2	VSS	19	Ostali	13	Drugi teolo	4	Honorarni	16	Administra	3	Ženskih	4
3	VS	2										
4	dr.	7										
5	NSS	1										
	Ukupno	22										

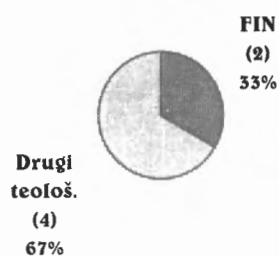
STEPEN OBRAZOVANJA



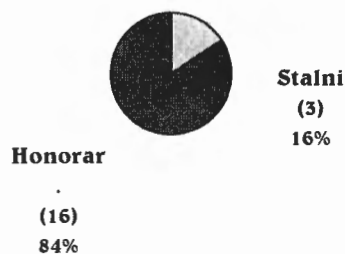
VRSTA FAKULTETA

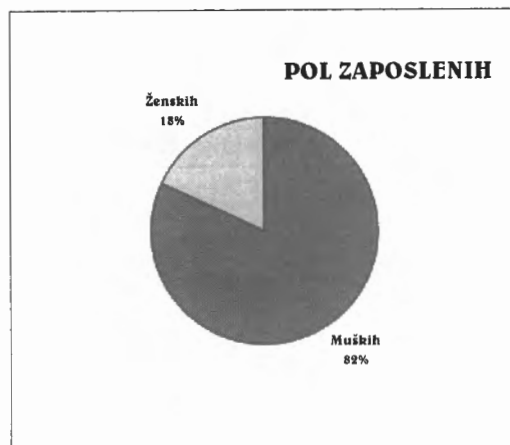
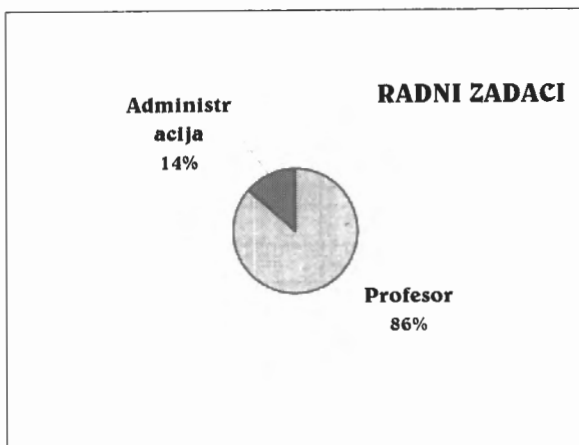


TEOLOŠKI FAKULTETI



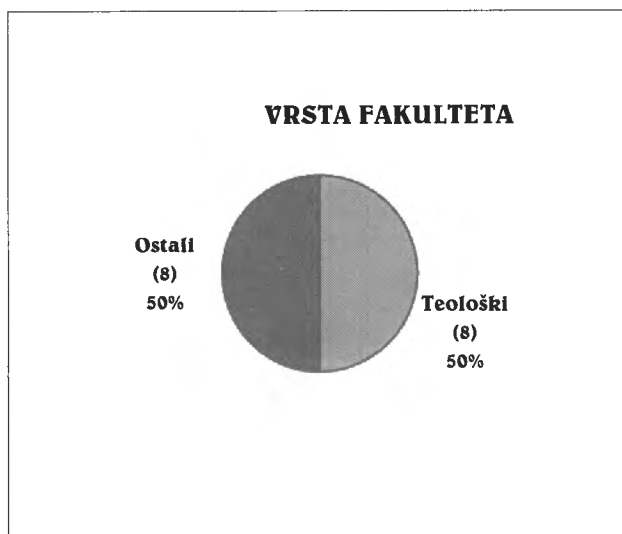
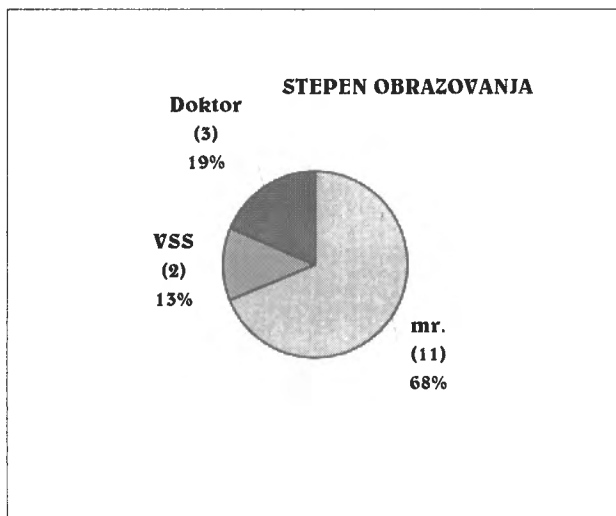
RADNI STATUS





**KATEDRA ZA ISLAMSKU VJERONAUKU
UNIVERZITET "DŽEMAL BIJEDIĆ" - PA MOSTAR**

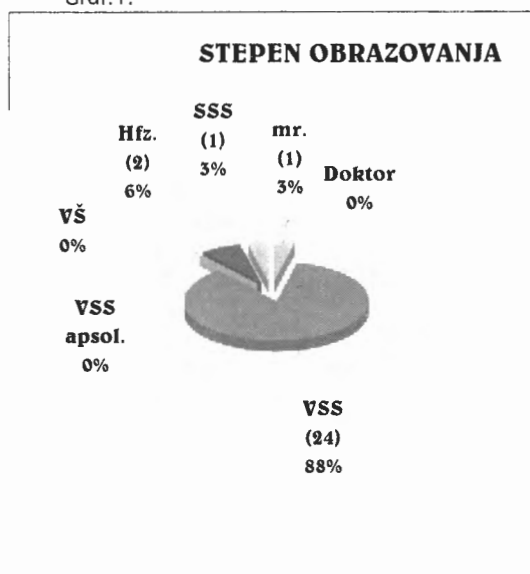
R.br.	Nivo obrazovanja								
1	mr.	11	Teološki	8	FIN	0	Stalni	Profesor	Muških
2	VSS	2	Ostali	8	Drugi teolo	0	Honorarni	Administracija	Ženskih
7	Doktor	3							
	Ukupno	16							



GAZI HUSREV-BEGOVA MEDRESA SARAJEVO

R.br.	Nivo obrazovanja											
1	mr.	1	Teološki	13	FIN	6	Stalni	26	Profesor	17	Muških	24
2	VSS	24	Ostali	14	Drugi teolo	7	Honorarni	3	Odgajatelj	4	Ženskih	5
3	VSS apsol.	0							Prof. i odgaj.	2		
4	VŠ	0							Administracija	4		
5	Hfz.	2							Pred. bez odg. Str.spreme			
6	SSS	1										
7	Doktor	0										
	Ukupno											

Graf.1.

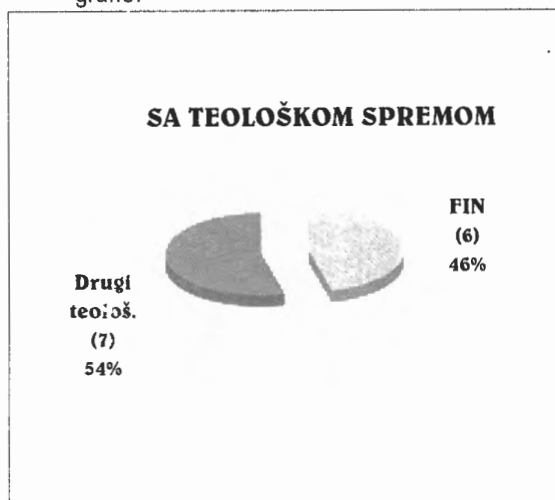


Graf.2.

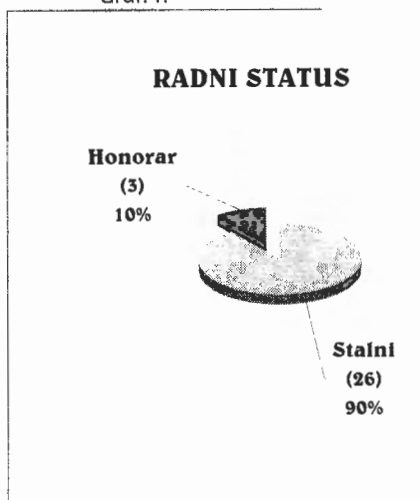
SA FAKULTETSKOM SPREMOM



graf.3.

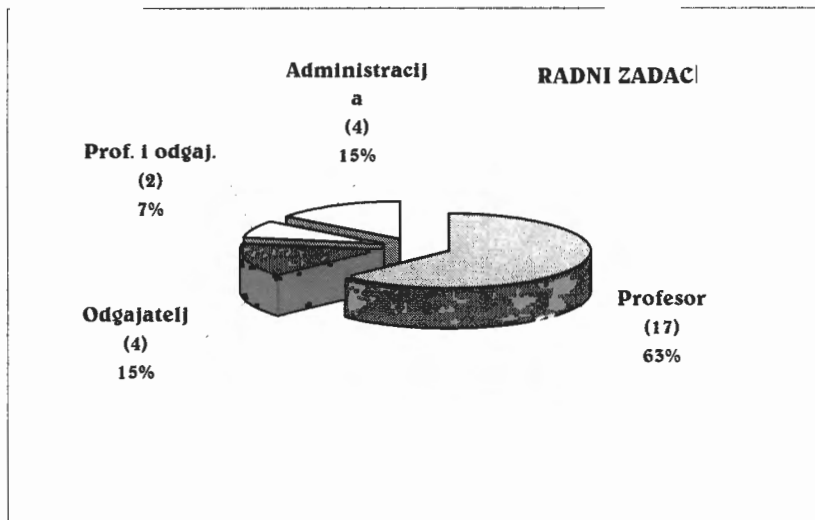


Graf.4.



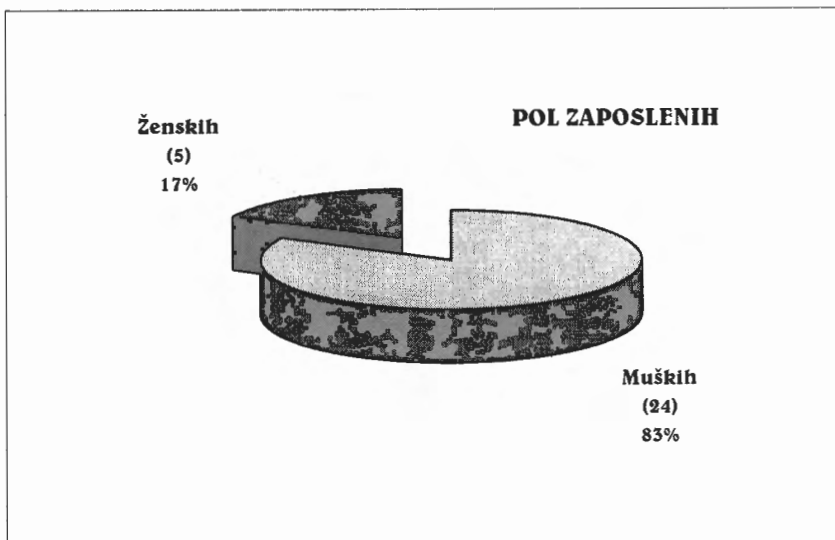
Garf.5.

Profesor	17
Odgajatelj	4
Prof. i odga	2
Administra	4



Graf.6.

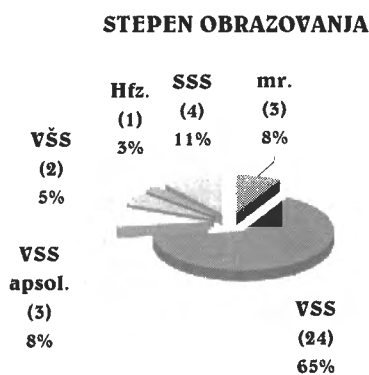
Muških	24
Ženskih	5



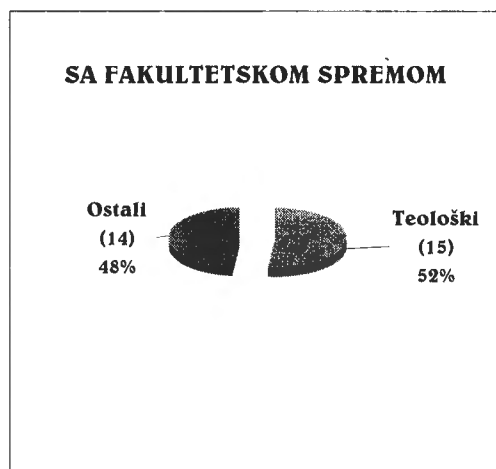
BEHRAM-BEGOVA MEDRESA TUZLA

R.br.	Nivo obrazovanja											
1	mr.	3	Teološki	15	FIN	4	Stalni	21	Prof.	26	M	29
2	VSS	24	Ostali	14	Drugi teološ.	11	Honorarni	16	Odg.	4	Ž	8
3	VSS apsol.	3							Prof/odg.	1		
4	VŠ	2										
5	Hfz.	1							Adm.	3		
6	SSS	4										
	Ukupno	37										

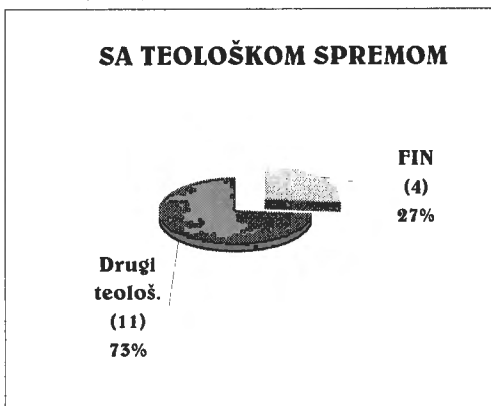
Graf 1.



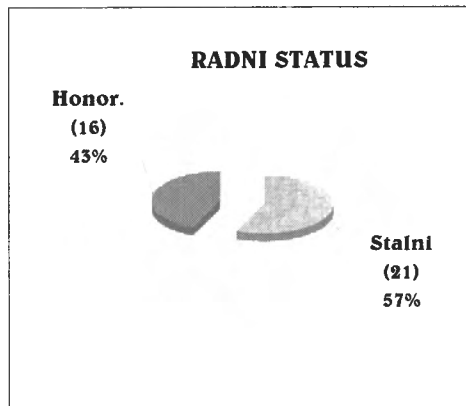
Graf 2.



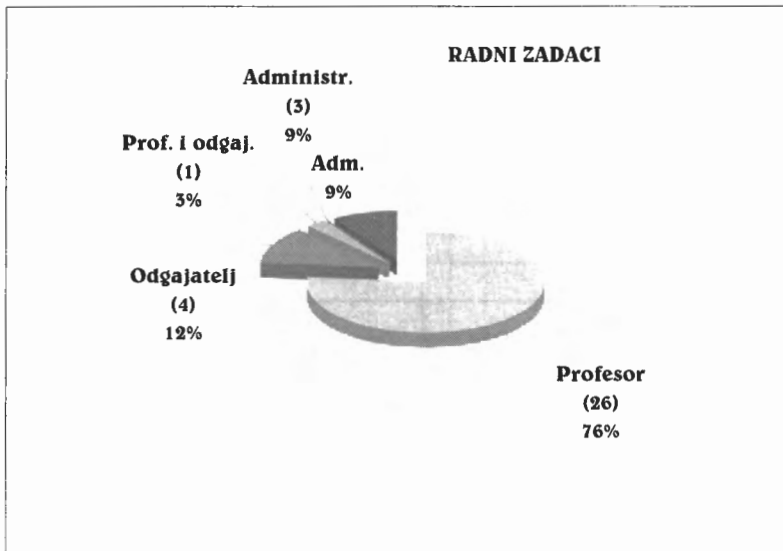
Graf 3.



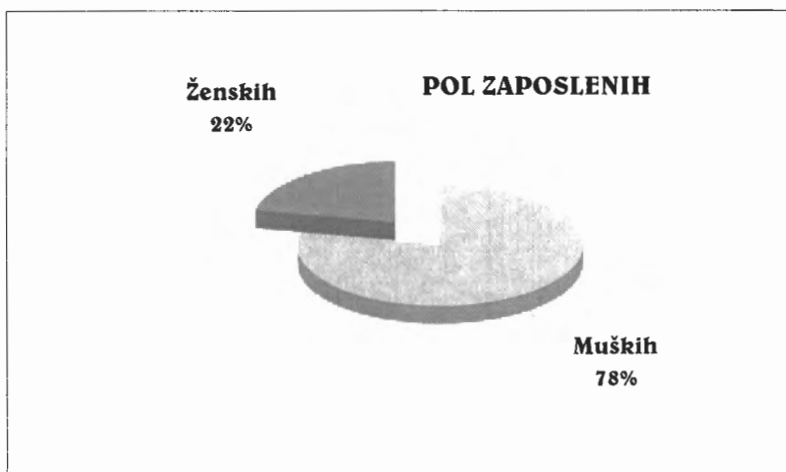
Graf 4.



Graf.5.



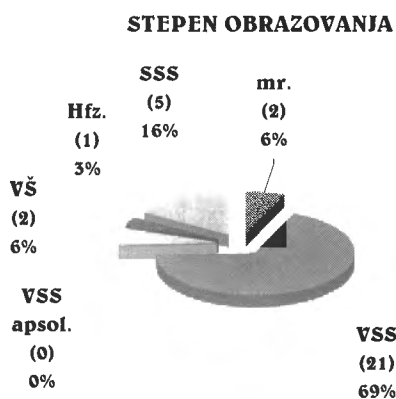
Graf.6.



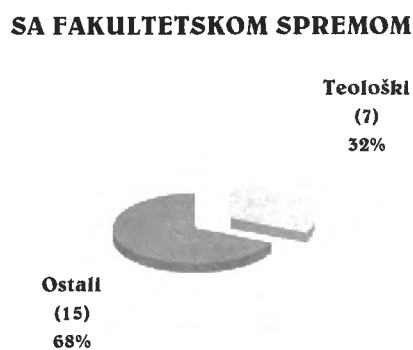
ELČI IBRAHIM-PAŠINA MEDRESA TRAVNIK

R.br.	Nivo obrazovanja											
1	mr.	2	Teološki	7	FIN	3	Stalni	14	Profesor	20	Muških	26
2	VSS	21	Ostali	15	Drugi teološ.	4	Honorarni	17	Odgajatelj	2	Ženskih	5
3	VSS apsol.	0							Prof. i odgaj.	2		
4	VŠ	2							Administracija	7		
5	Hfz.	1										
6	SSS	5										
	Ukupno	31										

Graf 1.



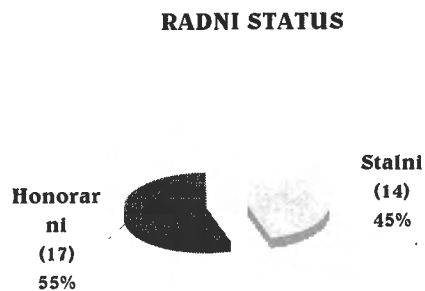
Graf 2.



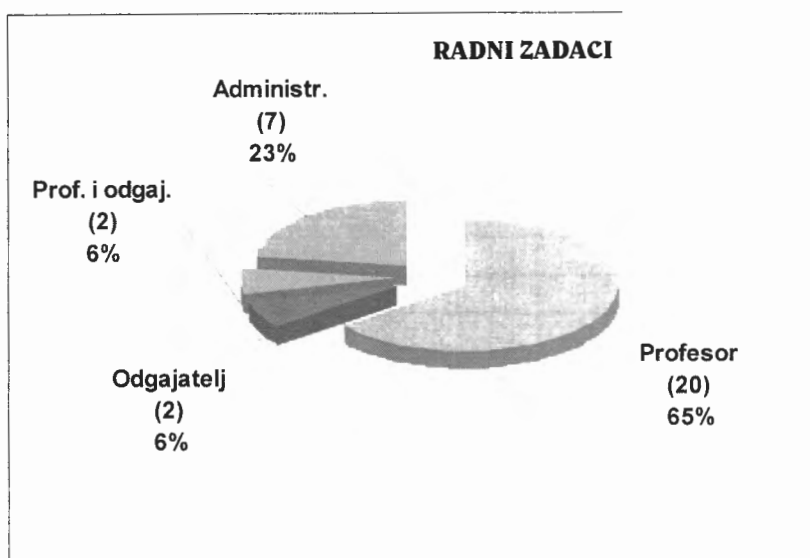
Graf 3.



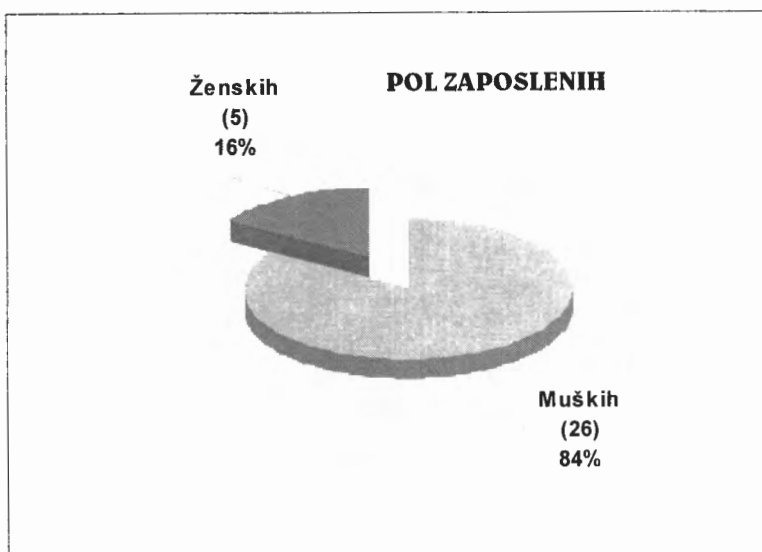
Graf 4.



Graf.5.



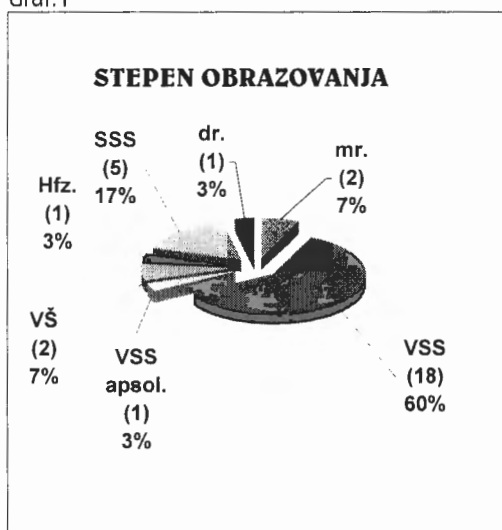
Graf.6.



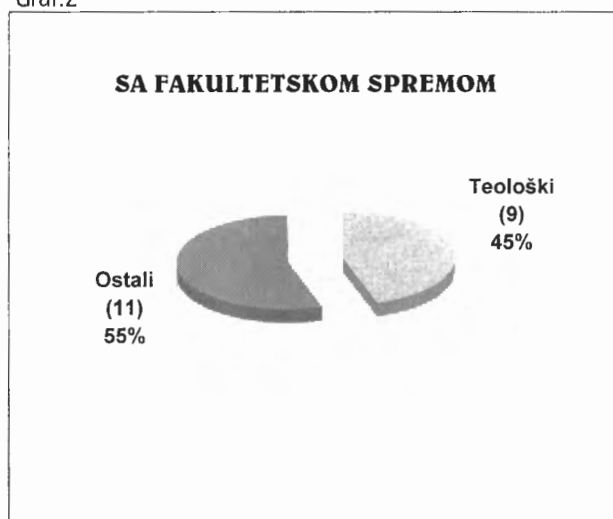
MEDRESA "DŽEMALUDDIN ČAUŠEVIĆ" CAZIN

R.br.	Nivo obrazovanja							
1	mr.	2	Teološki	9	FIN	5	Stalni	12
2	VSS	18	Ostali	11	Drugi teolo	4	Honorarni	16
3	VSS apsol.	1						Prof. i odgaj.
4	VŠ	2						Administracija
5	Hfz.	1						Pred. bez odg. Str.spreme
6	SSS	5						
7	Doktor	1						
	Ukupno	28						

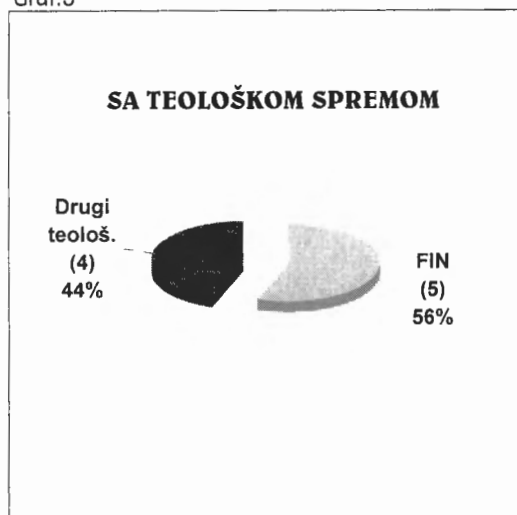
Graf.1



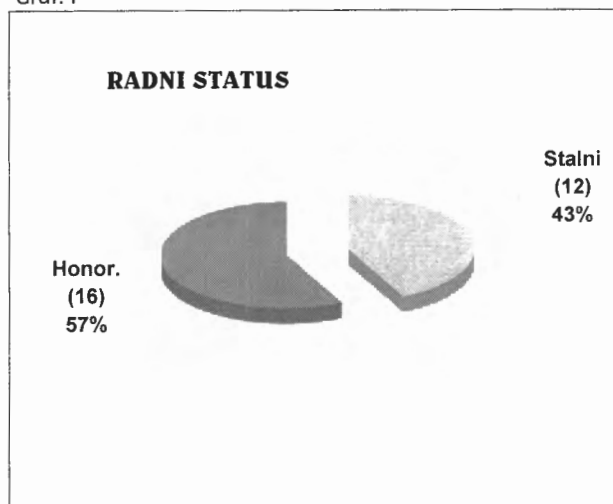
Graf.2

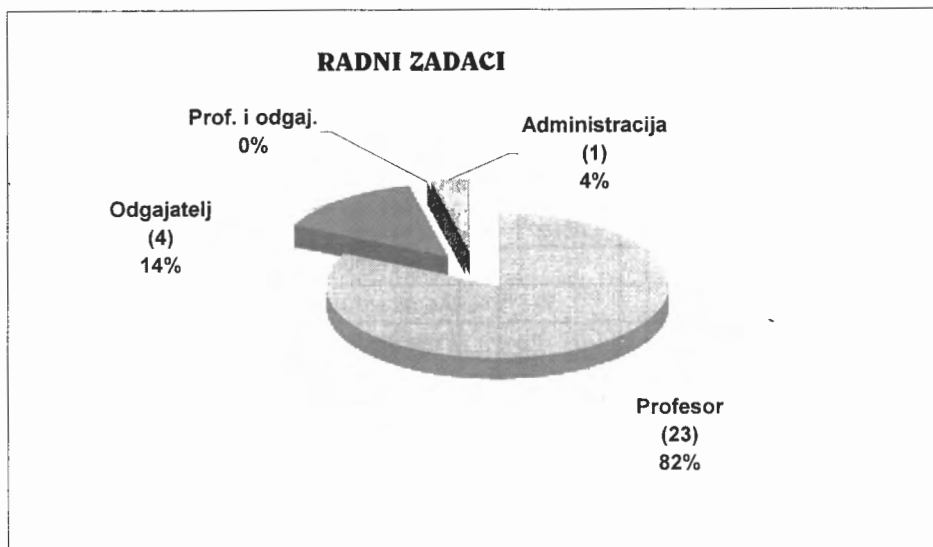


Graf.3

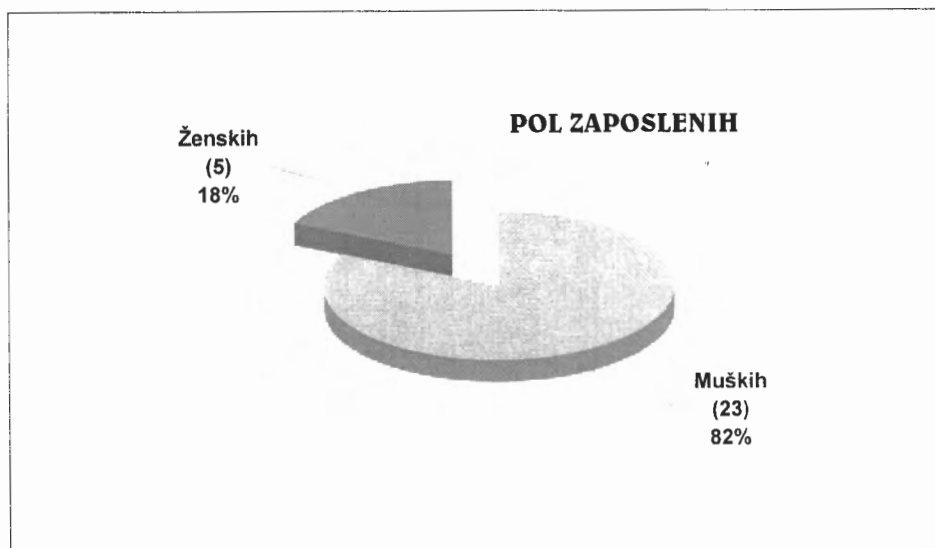


Graf.4





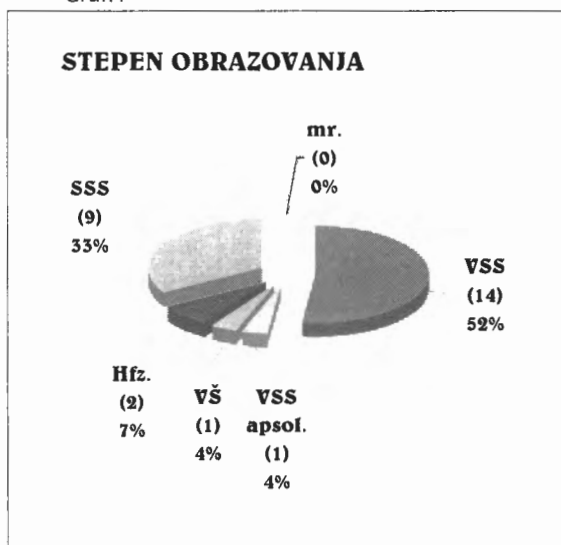
Graf.6.



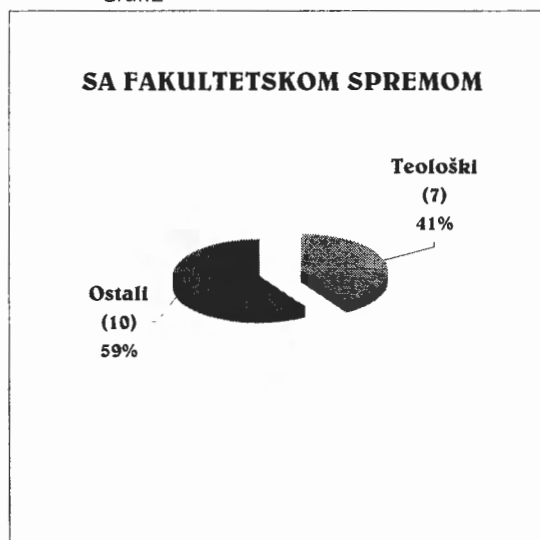
MEDRESA OSMAN-EF. REDŽOVIĆ VELIKO ČAJNO

R.br.	Nivo obrazovanja											
1	mr.	0	Teološki	7	FIN	2	Stalni	8	Profesor	21	Muških	18
2	VSS	14	Ostali	10	Drugi teolo.	5	Honorarni	16	Odgajatelj	0	Ženskih	6
3	VSS apsol.	1							Prof. i odgaj.	0		
4	VŠ	1							Administracija	3		
5	Hfz.	2							Pred. bez odg. Str.spreme	6		
6	SSS	9										
	Ukupno											

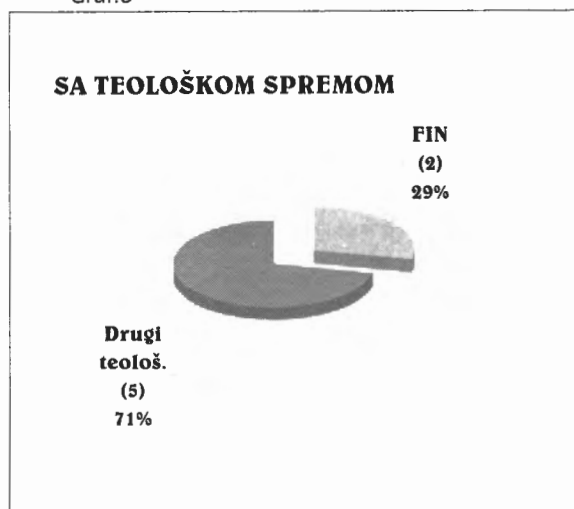
Graf.1



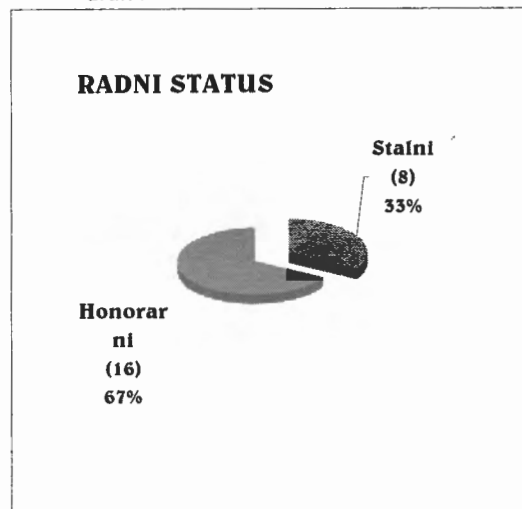
Graf.2



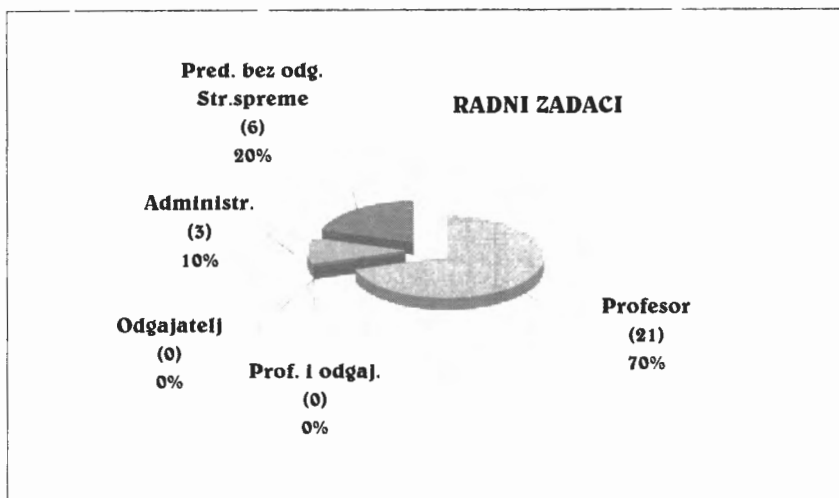
Graf.3



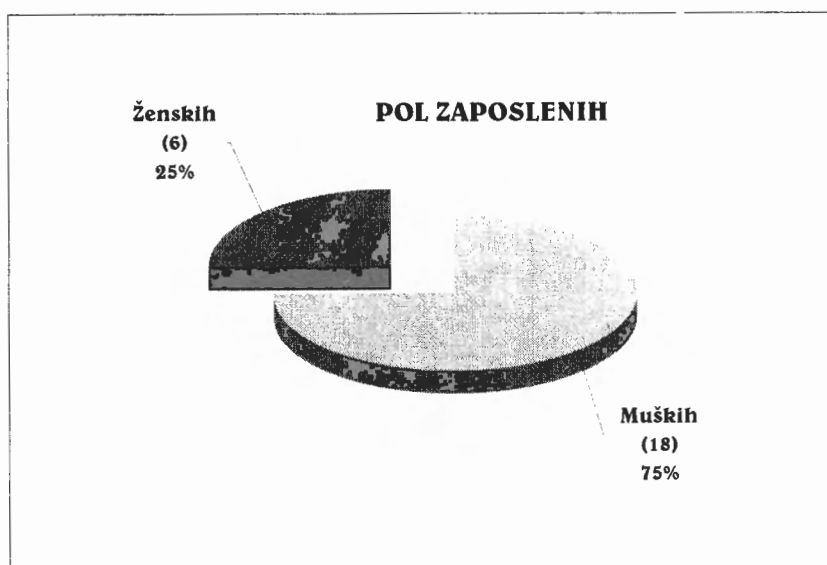
Graf.4



Graf.5.



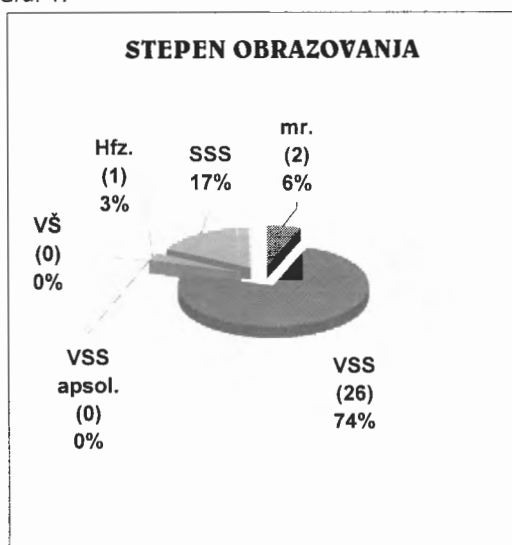
Graf.6.



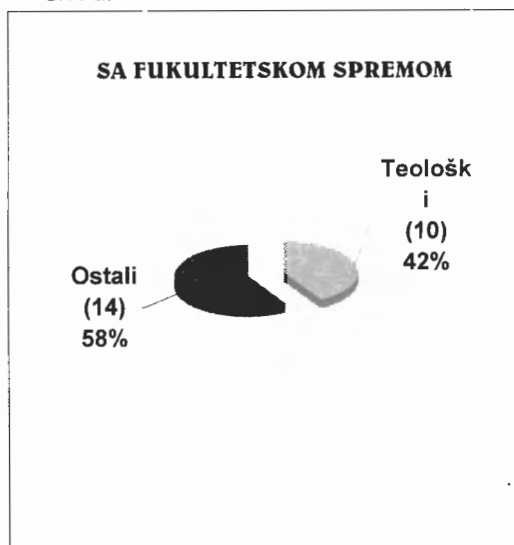
KARAOZ-BEGOVA MEDRESA MOSTAR

R.br.	Nivo obrazovanja											
1	mr.	2	Teološki	10	FIN	5	Stalni	8	Profesor	25	Muških	27
2	VSS	26	Ostali	14	Drugi teološ.	5	Honorarni	27	Odgajatelj	0	Ženskih	8
3	VSS apsol.	0							Prof. i odgaj.	1		
4	VŠ	0							Administracija	9		
5	Hfz.	1										
6	SSS	6										
	Ukupno	35										

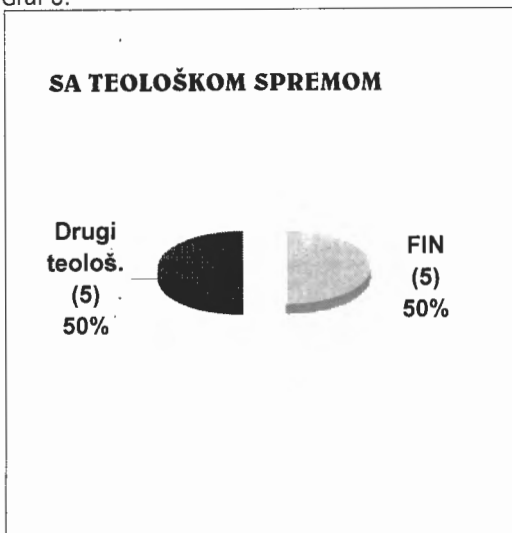
Graf 1.



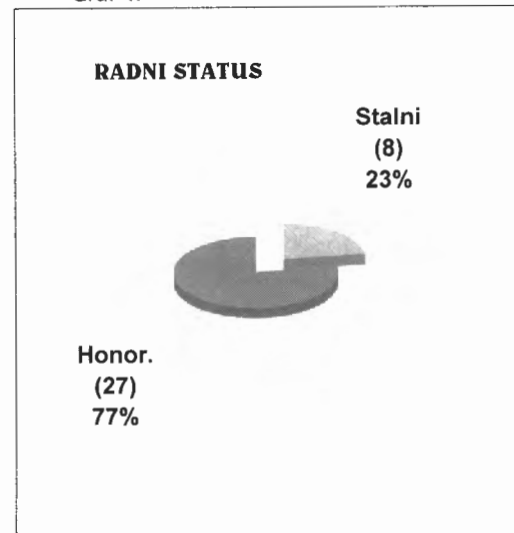
Graf 2.



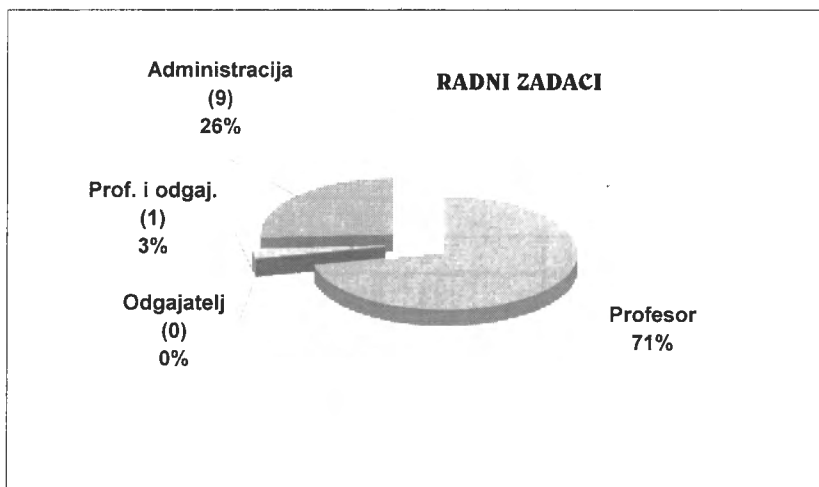
Graf 3.



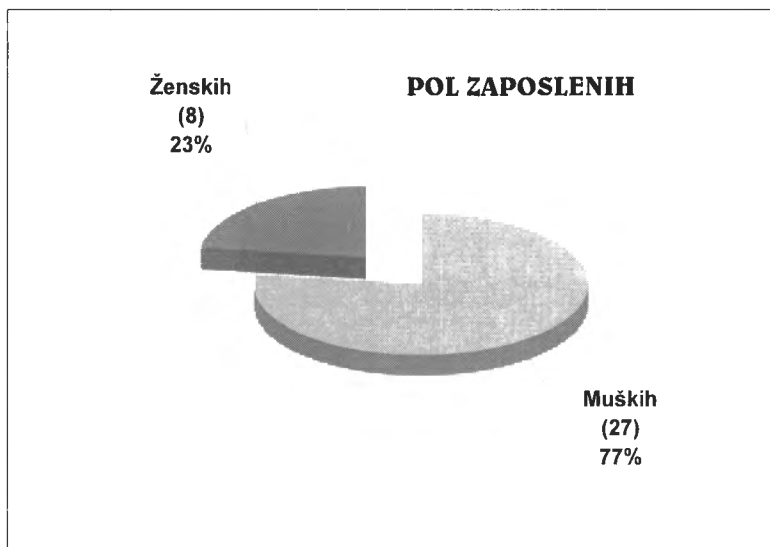
Graf 4.



Graf.5.



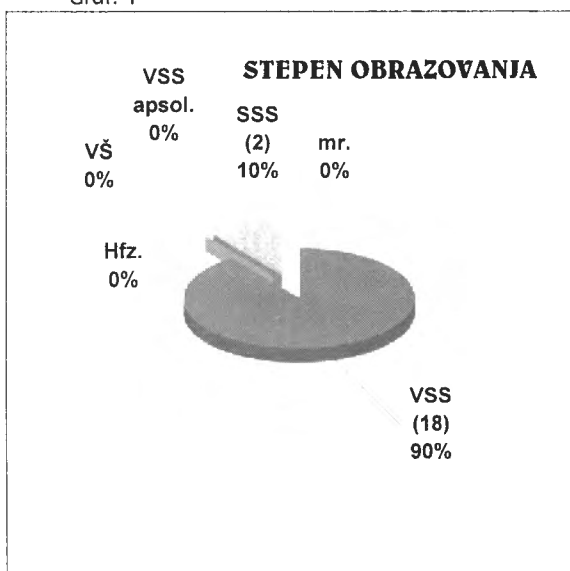
Graf.6.



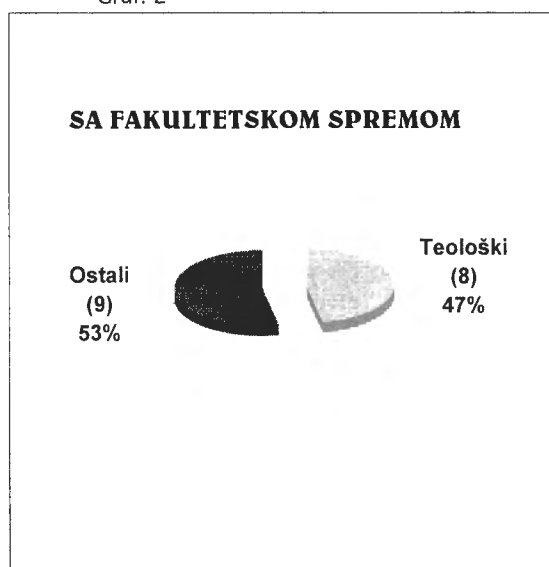
SREDNJA MEDRESA GAZI ISA-BEG NOVI PAZAR

R.br.	Nivo obrazovanja											
1	mr.	0	Teološki	8	FIN	8	Stalni	12	Profesor	15	Muških	16
2	VSS	18	Ostali	9	Drugi teolo	0	Honorarni	8	Odgajatelj	4	Ženskih	4
3	VSS apsol.	0							Prof. i odgaj.	0		
4	VŠ	0							Administracija	1		
5	Hfz.	0							Pred. bez odg. Str.spreme	0		
6	SSS	2										
	Ukupno	20										

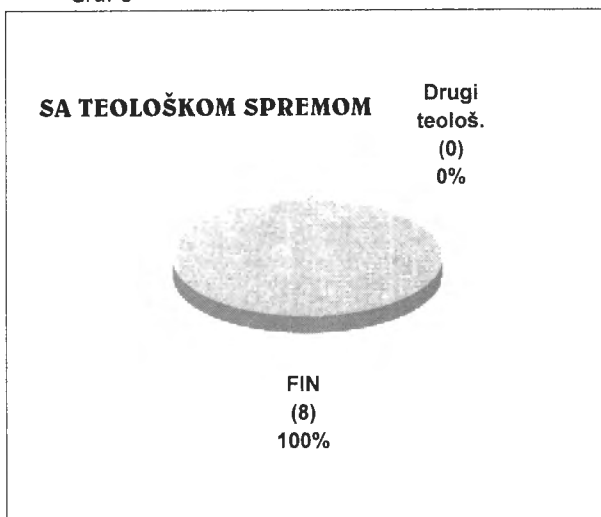
Graf. 1



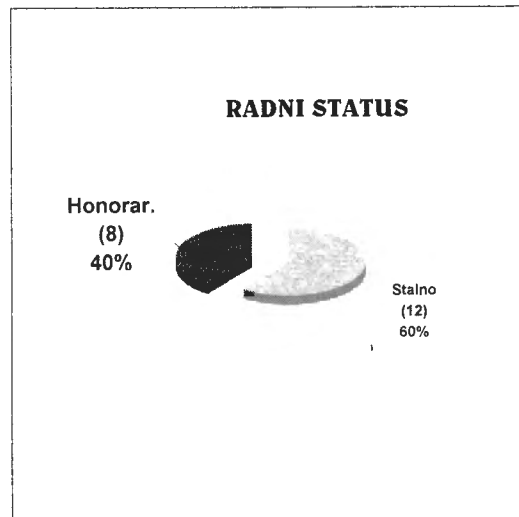
Graf. 2



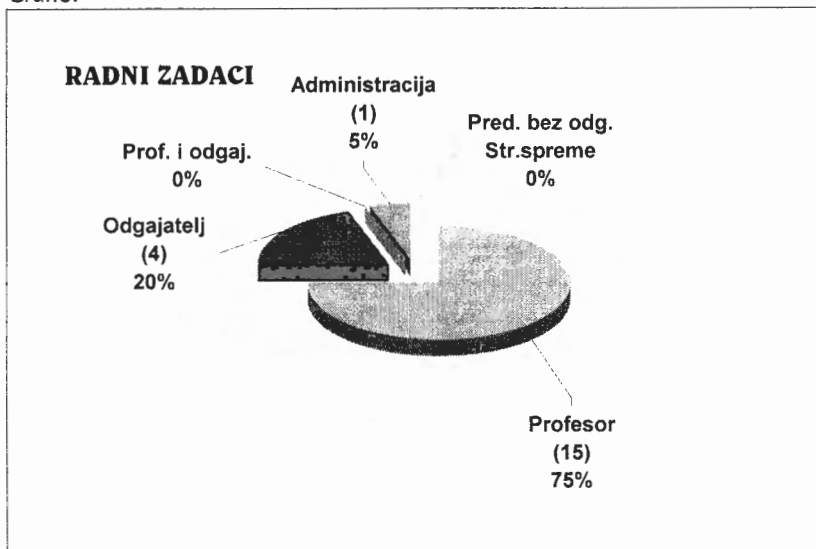
Graf 3



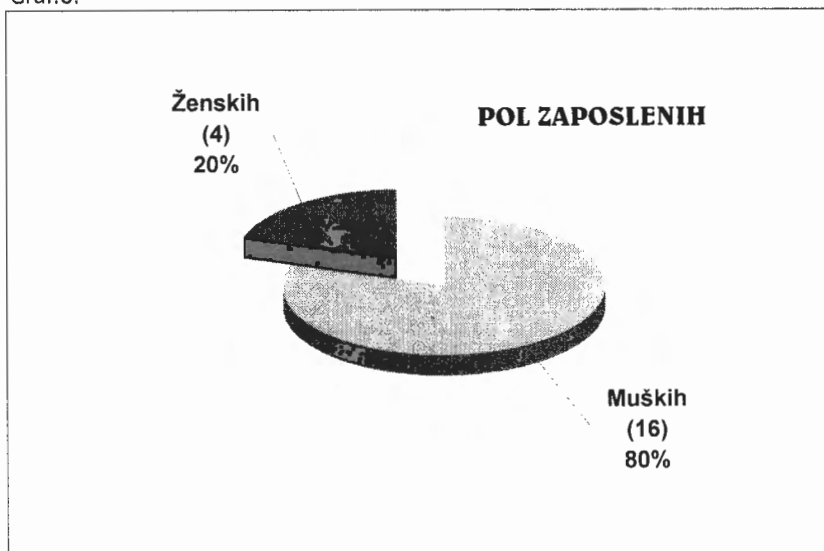
Graf 4



Graf.5.



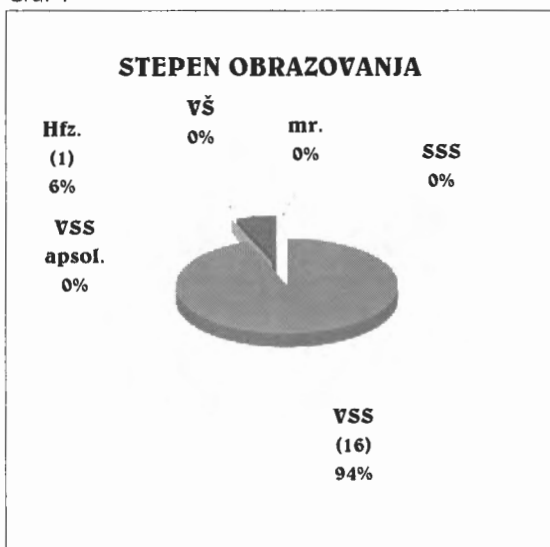
Graf.6.



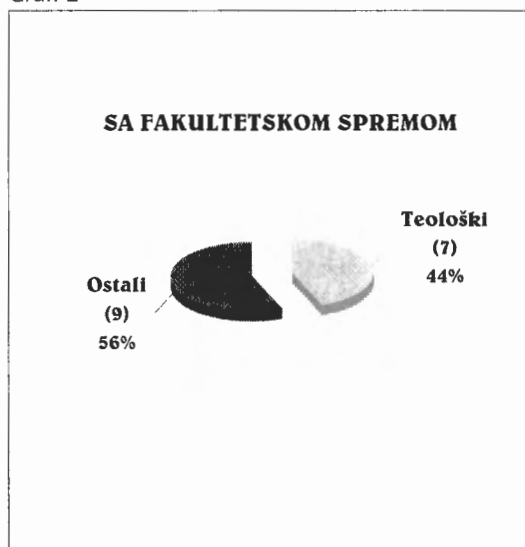
ZAGREBAČKA MEDRESA DR. AHMED SMAJLOVIĆ

R.br.	Nivo obrazovanja											
1	mr.	0	Teološki	7	FIN	2	Stalni	3	Profesor	15	M	12
2	VSS	16	Ostali	9	Drugi teolo	3	Honorarni	13	Odgajatelj	1	Ž	4
3	VSS apsol.	0							Prof. i odgaj.	0		
4	VŠ	0							Administracija	0		
5	Hfz.	1							Pred. bez odg. Str.spreme			
6	SSS	0										
	Ukupno	16										

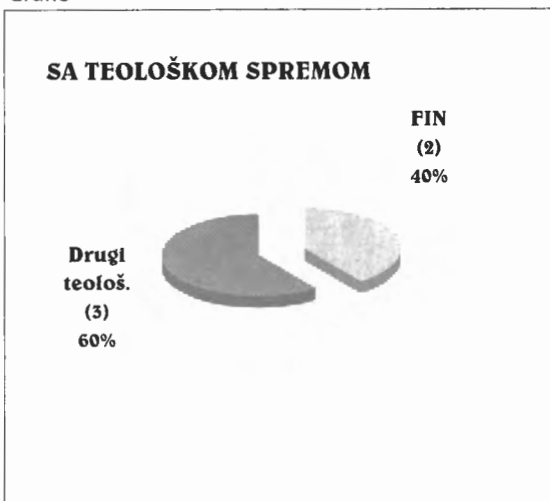
Graf 1



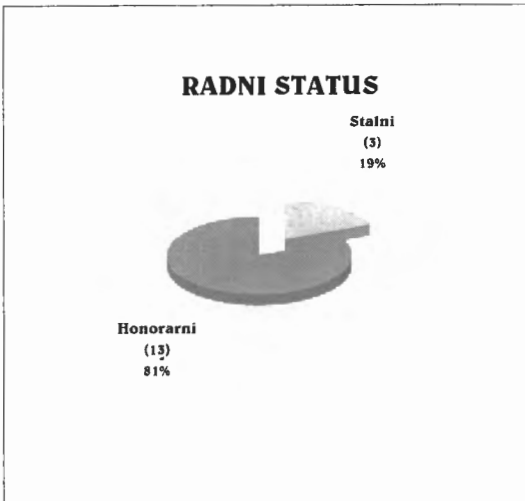
Graf. 2



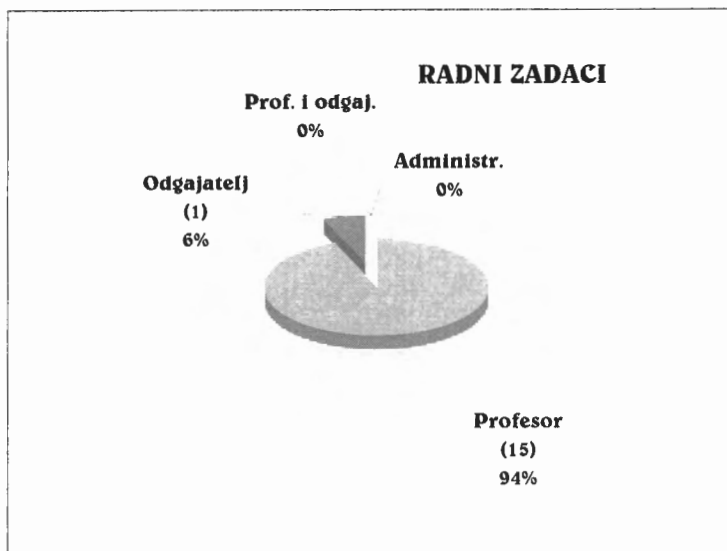
Graf.3



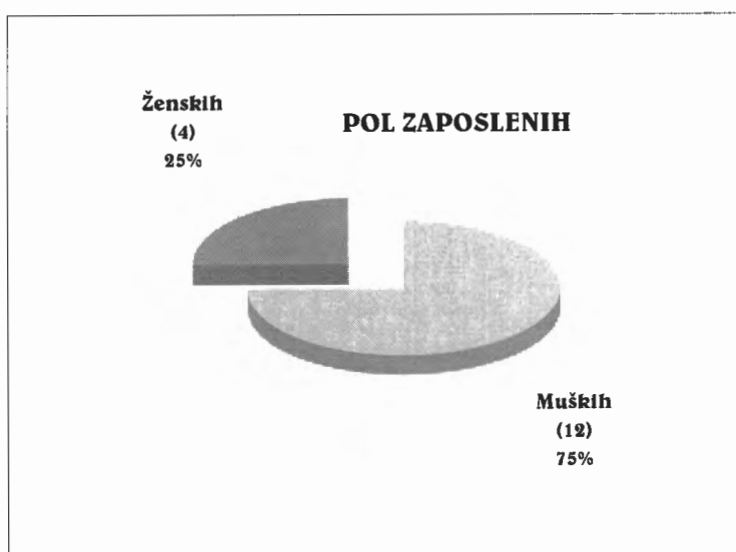
Graf. 4



Graf.5.



Graf.6.



**STUDENTI NA VIŠIM I VISOKIM
ODGOJNO-OBRAZOVNIM INSTITUCIJAMA IZ-E U BIH**

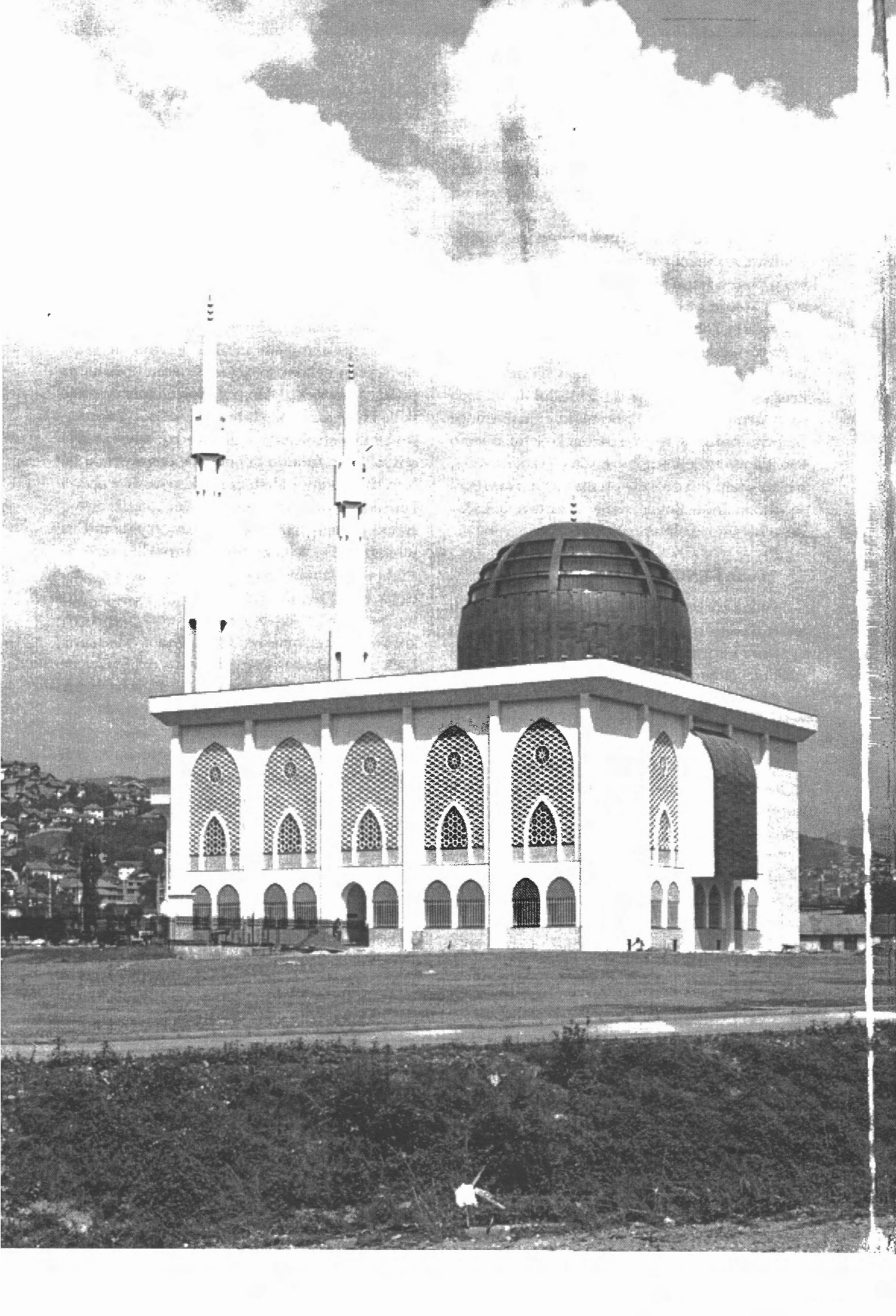
Naziv ustanove	Br. red. stud		Br. van. stud		Na post. dipl.		Ukupno
	m	ž	m	ž	m	ž	
FIN	127	59	106	49	30	6	377
IPA Zenica	17	11	20	18			66
IPA Blhać	11	16	26	7			60
PA Mostar	10	11	9	12			42
	165	97	161	86			509

STUDENTI U INOZEMSTVU

Zemlja	Grad	Postdiplomski studij		Fakultet	Pol		Ukupno
		dr.	mr.		m	ž	
Pakistan	Islamabad		6	2	6	2	8
Iran	Teheran,			20			28
	Kom,			3			
	Nešhed			5			
Jordan	Aman i Zerka		4	30			34
Liban				1	1		1
S.Arabija	Medina i		4	88			107
	Rijad			15			
Egipat	Kairo		2	38	34	6	40
Sirija	Damask			60			60
Turska	Istanbul,			1			11
	Ankara,		1		9	1	
	Samsun			9			
Kuvajt				1	1		1
Libija	Tripoli			2	2		2
			17	275			292

DRUGE SREDNJE VJERSKE ŠKOLE

Naziv škole	Razred		Muških	Ženskih	Ukupno
	I	II			
Bozyazi – Içel, Turska	12	9	21	0	21
Institut «Fuad Hamis», El-Ašir min ramadan - Egipat	10	14	0	24	24



Dr. Jusuf RAMIĆ:

Ova dva referata koja smo saslušali su zaista bila iscrpna, posebno Omerdićev referat. Ismetov je bio više historijski. Problemi koji su bili u prošlosti i danas su prisutni. Mi pokušavamo da to riješimo na ovaj ili onaj način.

Možda ste čitali feljton novinara Šefkije Hodžića, novinara sarajevskog *Oslobođenja*, koji je bio u posjeti Iranu i između ostalog piše o jednoj starici koja je sa svojom kćerkom otišla u Iran, a kršćanka je. I obje su tamo prihvatile islam i kćerka je nastavila da studira tesavuf. Dakle, mnogo je takvih koji su otišli van i studiraju, ali nisu prošli kroz sistem obrazovanja u IZ. Mislim da mi sada ne možemo raspravljati i o onima koji idu na studije po privatnoj liniji, nego o onima koje mi šaljemo kao Islamska zajednica, kao institucija koja se brine o njima i koja ima obaveze prema njima. Takvi ljudi se vraćaju, hvala Bogu, i danas imamo bolji kadar nego što smo imali u prošlosti.

Hasan ČENGIĆ:

Što se tiče referata gospodina Omerdića, želim kazati da mi je ovo rijetka prilika da dobijem jednu cjelovitu informaciju o stanju kadra u Islamskoj zajednici. Ja sam od upisa u medresu, 1972. godine do danas vezan za Islamsku zajednicu na ovaj ili onaj način i nikada prije nisam imao ovu informaciju kakvu sam danas čuo, što mi je jako drago i što me hrabri da Vjersko-prosvjetna služba ima ovaj aspekt u vidu, i uvjeren sam da će u kontinuitetu imati na umu držanje informacija i praćenje promjena. Umjesto diskusije ja bih za početak postavio dva pitanja:

1. za gospodina Omerdića: Postoji li u Islamskoj zajednici, prije svega na nivou Rijaseta, pa potom na nižim nivoima organiziranja Islamske zajednice planiranje kadra i kako se ono vrši, s obzirom na vrlo kvalitetne informacije o tome koliki je broj doktora, magistara, ljudi koji sada rade sa visokom i višom stručnom spremom i prilično dobre informacije o studentima, uvažavajući činjenicu da nije jedan nego je više puteva odlaska vani, pa je prirodno da bježe cjelovite informacije? Ovo što smo čuli je dosta dobro. Postoji li planiranje kadra i možemo li dobiti takvu informaciju?

2. Ne znam na koga bih adresirao, dekanu Fakulteta islamskih nauka ili nekom drugom.

Fakultet islamskih nauka u Sarajevu je najviša islamska obrazovna institucija Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini i na Balkanu, i s obzirom na to da ima očito puno više studenata nego sve tri akademije zajedno, njegov značaj je po obje osnove izuzetan. Interesira me koji su razlozi zašto Fakultet islamskih nauka u Sarajevu nije u sastavu Sarajevskog univerziteta?

Mr. Muharem OMERDIĆ:

Dakle, postoji djelomično planiranje kadra na Fakultetu islamskih nauka. Većina ih je sa završenom nekom srednjom školom upisana na pedagoški odsjek. Dakle, oni su planirani za srednje škole i veće džemate, da budu muallimi. Također, što se tiče studenata vani, nijedan student nije otišao da prethodno sa njim nije dogovoreno šta bi trebao studirati. Međutim, nakon što su se upisali i početkom praćenja nastave, odnekuda, iz nekog centra je stigla naredba - svi se moraju vratiti na teologiju. Tako da nijednom nisu dopustili da studira ono što smo se dogovorili i šta nama stvarno treba. I sada kada je u pitanju taj kadar, raspoložimo podacima koliko ih je završilo jezičke smjerove, koliko pravne smjerove, filozofiju itd. Međutim, kada je potrebno nekoga poslati na odgovarajuće mjesto onda baza ima glavnu riječ. To je problem. U nekim centrima se dešava, naprimjer, da neki ljudi hoće tog i tog, a ne koga bi stvarno trebalo postaviti da radi prema programu na kojem insistira Islamska zajednica. Znae, oni kada dođu hoće svoju medresu, svoje programe, svoje profesore, imame... Vi znate da mi u Bosni i Hercegovini imamo mekteba koji nisu mektebi Islamskoj zajednici, jer neko drugi hoće svoj mekteb, svoj program, a on se uglavnom provodi preko ovog kadra koji mi nismo poslali, ili kada su se vratili jednostavno nisu htjeli da se stave na raspolaganje Islamskoj zajednici. Ili imamo primjer Irana, odakle neki studenti ne žele s nama nikakve kontakte. Oni su otišli nekim drugim putem i onda naravno da se oni tamo negdje spremaju za nekakav drugačiji poziv, ali će se naravno baviti islamom i muslimanima ovdje. Mi imamo brojne probleme, i kada student završi, on se vrati i traži to mjesto za koje smo ga opredijelili, a mi mu to ne možemo dati.

Dr. Jusuf RAMIĆ:

Studente koje Islamska zajednica šalje na univerzitete u islamskim zemljama treba usmjeravati. Evo zašto. Poslije smrti rahmetli Mesuda Hafizovića ostali smo bez jednog čovjeka koji se bavio lingvistikom. Raspisali smo konkurs na koji se nije niko javio, izuzev Mehmeda Kice, a imamo svršenika sa ovih univerziteta van naše zemlje. Ali ljudi su završili ili *usulu-d-din*, ili *šer'ijju*, ili neki drugi fakultet, ali *lugu* vrlo malo. Tako da mislim iz ovog primjera da je jasno da i ove koje šaljemo vani trebamo usmjeravati prema potrebama na ovim prostorima.

Hasan ČENGIĆ:

Htio bih postaviti još jedno pitanje gospodinu Muharemu. Očito je da se kod planiranja u Islamskoj zajednici, kao i u svakom složenom sistemu, pojave uvijek isti problemi, a to je pitanje onoga što je Muharem-efendija označio, kao pitanje centrale, odnosno vodstva neke strukture i podstrukture, dakle odnosa struktura i podstrukture. Je li jednak problem kod planiranja kadra za Fakultet islamskih nauka i Akademija? I koliko, uopće, rukovodstvo Islamske zajednice ima veze s time? I koliko kontrolira taj proces? Drugo, je li jednak problem planiranja kadra u medresama na području Bosne i Hercegovine, prije svega, i koliko vodstvo Islamske zajednice ima uvida i kontrole nad tim? Treće, je li isto tako moguće planiranje drugog kadra na nivou muftijstava, ovdje mislim, prije svega, na strukture ureda muftija i glavnih imama na terenu? Dakle, jesu li ovi problemi jednako tretirani, je li na njih centrala i baza utječu jednako ili se u ova tri segmenta različito očituje interes i utjecaj centrale i baze?

Ibrahim BEGOVIĆ:

S obzirom na referate i saopćenja koja dolaze, mislim da je bolje da ovdje skratimo diskusiju i omogućimo nastavak rada u tom pogledu. Tek slijede referati koji ova pitanja potenciraju i temeljitije razlažu, jer se ovdje otvara pitanje i Fakulteta, i medresa i akademija, a nismo čuli te referate koji će bitno odrediti i vaša kasnija pitanja, a vjerovatno i odgovore na njih.

Mr. Ferid DAUTOVIĆ:

Želim postaviti pitanje načina napredovanja u Islamskoj zajednici, koji su uvjeti napredovanja, odnosno nazadovanja? Zašto pored visoke stručne spreme velikog broja svršenih studenata imamo glavne imame koji imaju samo srednju stručnu spremu. Interesira me i verifikacija diploma studenata iz islamskih zemalja te nekih drugih magistrata i doktorata.

Dr. Šefik KURDIĆ:

Studenti dolaze iz arapskog svijeta, a studiraju razne fakultete i razne odsjeke, i otišli su različitim povodima. Tih studenata je sve više. Koliko čujemo, ono što ovdje nije navedeno u Jordanu, Maleziji je dobar broj studenata. Ja bih dao samo jedan prijedlog: ako se može formirati neka komisija, ili neko tijelo pri Islamskoj zajednici da u toku ljetnog raspusta pokuša okupiti sve studente koji studiraju u arapskom i drugom svijetu, a koji su na neki način vezani za Islamsku zajednicu, jer će sutra možda tražiti posao u Islamskoj zajednici.

U Gazijinoj medresi, ili nekoj drugoj tada nema učenika, pa da se to tijelo malo pokuša družiti sa studentima deset-petnaest dana, kada oni imaju sigurno vremena, i da pokuša prebroditi razlike i zbliziti te ljude.

Ili bi trebalo napraviti neke kriterije bez kojih oni ne mogu proći i ući u Islamsku zajednicu, ili ako hoćete čak i testove da se naprave i da onda niko "ni po babi ni po stricu" ne može proći bez tog jednog praga koji bi trebao prijeći. To je moj konkretan prijedlog.

Mr. Nedžad GRABUS:

Mi ovdje nemamo podataka koliko je djece u srednjim školama u tim zemljama, a to je jedan od problema koji moramo rješavati. I drugo, ne moramo se mi ovdje ponašati kao da otkrivamo neidentificirane leteće objekte, jer zna se kako su ljudi odlazili vani, preko kojih kanala, preko kojih humanitarnih organizacija, preko kojih ljudi. I to treba saopćiti. Problemi se javljaju kada Islamska zajednica treba dati suglasnost imamu, npr. u Kočevju u Sloveniji, koji je završio srednju školu, a onda preko jedne sudanske organizacije otišao da

studira i završio Šerijat. Pitanje koje je sada prof. Kurdić pokrenuo je: Može li taj čovjek uopće raditi u Islamskoj zajednici? I kako sutra uposliti sto pet ljudi koji su sada na univerzitetu u Rijadu i Medini, a koji uglavnom nisu završili medrese? To su pitanja o kojima mi u kuloarima razgovaramo. Pitanje je hoćemo li biti iskreni i javno kazati koliko sam ja, ili koliko je neko drugi pomogao ljudi da odu vani.

Mr. Muharem OMERDIĆ:

Vezano za srednje škole, o medresama, Rijaset surađuje sa jednom u Egiptu i jednom u Turskoj. U tim medresama školuje se po dvadeset pet učenika, odnosno učenica. U suradnji Rijaseta Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini i Rijaseta Turske, otvorena je jedna škola sa međunarodnim značajem gdje uči dvadeset pet naših učenika. U Egiptu pod pokroviteljstvom Azhara, osnovan je jedan institut, *Fuad Hamid* se zove. Tamo je dvadeset pet učenica. To je što je otišlo preko Rijaseta u srednje škole u inozemstvo.

Dr. Jusuf RAMIĆ:

Ja mislim da Islamska zajednica ima obavezu prema onima koji su otišli preko nje, a ne prema onima koji su otišli samovoljno.

Dževad HODŽIĆ:

Pitanje nije samo obaveza, nego i kako ćemo postaviti rješenje nostrificiranja njihovih diploma, zahtjeva i želja da rade u Islamskoj zajednici.

Mr. Edina VEJO:

Ja mislim da je suštinsko da jedan sistem iznjedri pouzdane standarde i kriterije koji će biti oslonjeni na potrebe bošnjačkog bića i svi oni koji mogu da kompetentno udovolje takvim standardima mislim da su itekako dobrodošli.

Mr. Hilmo NEIMARLIJA:

Tema koja je na redu vezana je za medrese i ne moram uvodno isticati značajnost ove teme, odnosno pitanja medresa kao središnjih institucija u obrazovnom sistemu IZ-e. Za ovu podtemu predviđena su tri saopćenja:

- saopćenje Vahida Fazlovića, o statusu, ulozi, mjestu medrese danas u obrazovnom sistemu Islamske zajednice više sintetički, rekao bih, referat;
- drugi je više problemski referat Ismeta Veladžića i Zijada Ljevakovića, u kojem se tematizira pitanje i problem nastavnog plana i programa medresa i poziva ili misije svršenika medresa
- i treći je referat Dževada Hodžića i Nedžada Grabusa o mogućnostima s obzirom na potrebe ili profile kadra i određenje poziva svršenika medrese. Pitanje da li se može govoriti i je li vrijeme da se govori o usmjeravanju medresa.

Predlažem da nakon saslušanih uvodnih saopćenja, umjesto predviđene plenarne rasprave, odmah idemo na radne grupe koje će se pozabaviti ovim referatima, a nakon toga da imamo plenarnu diskusiju.